

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

Problemes actuals de la gramàtica catalana: 1. La negació

Joan Solà Cortassa

Aquesta tesi doctoral està subjecta a la llicència **Reconeixement- NoComercial – Compartirlqual 4.0. Espanya de Creative Commons.**

Esta tesis doctoral está sujeta a la licencia **Reconocimiento - NoComercial – Compartirlqual 4.0. España de Creative Commons.**

This doctoral thesis is licensed under the **Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0. Spain License.**

Joan SOLÀ CORTASSA

PROBLEMES ACTUALS DE LA GRAMÀTICA CATALANA

I. LA NEGACIÓ

R. 76

El Director

TESI DE DOCTORAT dirigida per

Dr. ANTONI M. BADIA I MARGARIT

Universitat de Barcelona,

agost de 1970

CONCLUSIONS

CONCLUSIONS

41. El fenomen prou conegut d'afebliment de mots, que en provoca d'altres (com reforçament, desaparició o suplantació), ha estat i és especialment viu en el terreny de la negació (v. especialment 1.53ab, 37.2 i nota 132). Si considerem aquest terreny sota aquest punt de vista, veiem que, en el pas del llatí a les romàniques, s'esdevingué el següent.

41.1. En llatí desaparegué la distinció-oposició entre ut, ne i entre ne, non (nota 132); restà non com a partícula negativa universal; però, naturalment, quedà sotmesa al fenomen d'afebliment i hagué de ser reforçada. Un tret essencial del llatí literari era que, en el procés de reforç, acabava fonent el mot bàsic negatiu amb el reforçador i obtenia, així, un sistema de mots negatius sintètics, que tant podien ser adjectius (nullus), com verbs (nolo), com adverbis (numquam), etc. Per això diem que el llatí negava nuclis, és a dir, places (Ruwet 90) (per ex.: el subjecte: "nemo venit"; el verb: "nequeo ire"; el temporal: "numquam venit"). Arribà a posseir un quadre força complet d'aquests mots etimològicament, morfològicament i funcionalment negatius (41.3).

41.2. En canvi, el llatí vulgar, menys primmirat, i les romàniques neguen (a base de non) fonamentalment el nexe (és a dir, el verb, però no en el seu aspecte de nucli o plaça de la proposició, sinó en el seu aspecte de nexe d'unió entre el subjecte i el predicat). Si volen reforçar el non, recorren a la suma (procediment analític), no a la fusió, d'elements. Per això el cos de mots sintètics del llatí s'ha desdibuixat, en general, a les romàniques (41.3); i aquest procediment de suma ha estat anomenat "pleonasme" (Wagenaar 26) o bé "nega-

ció doble». En resum, l'evolució ha estat:

(1) **nĕ*-hemo venit → nemo venit

(2) *neminem vidi / vidi neminem* → (3) *non vidi neminem*.

41.3. El llatí literari, a la vora d'aquest cos de mots negatius nuclears (que al llarg d'aquesta tesi hem anomenat "X", 40.2), en posseïa un altre de mots indefinits (que hem anomenat "Y", 40.2); aquests segons eren usats dins la gamma de contextos que nosaltres hem anomenat "H" (v. especialment 40.4 i 40.7) (nl66). Aquest doble cos de mots morfosintàcticament diferents, el posseeixen també altres llengües (anglès, alemany, rus, etc.; Tesnière 87, 6; 96,2). Les romàniques, en canvi, el posseeixen, en general, molt desdibuixat, tant morfològicament com funcionalment. Vegem una mostra d'aquesta qüestió (nl67):

Mots generals indefinits usats en context H		Mots generals negatius usats en context Neg		
LLATI	ANGLÈS	FRANCÈS	ANGLÈS	LLATI
ullus	anybody	personne	nobody	nemo
quidquam	anything	rien	nothing	nihil
usquam	anywhere	nulle part	nowhere	nusquam
unquam	ever	jamais	never	nunquam
	by any means	nullement	by no means	nequaquam
ullus	any	aucun	no	nullus

Al primer cop d'ull es veu la gran originalitat del francès: té el mateix cos de paraules (etimològicament i morfològicament heterogènies) per ambdós contextos. (Prescindim de fer la comparança en contextos A i H, que ens donaria una sorpresa semblant.)

Limitem-nos ara al català.

41.4. ¿Negació doble?

Referentment a la pregunta de Mathesius 83 (0.4), podem dir el següent (nl68):

41.41. a) En cat. a., ningun, (per) nul (temps), gens, jamés / jamai / mai, anc, unca, nunca i cap són paraules X en el sentit estricte definit a 40.2 (no apareixen en proposició A(firmativa) i són les contràries (1.71d II) de la sèrie corresponent que hi apareix). Es construeixen generalment amb no, però presenten clara tendència a prescindir-ne (excepcions: gens no en prescindeix mai; nunca i cap sempre en prescindeixen) (nl69).

b) En cat. a., algun, res, al món i en lloc no han arribat a ser plenament X. Per tant, no poden prescindir mai de no (2.41-43; 5.31; 16.71; 17.1-2). Algun perdrà en cat. tot el caràcter negatiu que tenia i esdevindrà la paraula Y típica, en el sentit definit a 1.2 i 40.2. Els altres tres han esdevingut X amb exclusivitat i prescindeixen (a la llengua parlada) de no.

c) Tampoc, originàriament, era comparatiu (tampoc) i, per tant, aliè a la negació no. Esdevingut plenament i exclusivament negatiu, no necessità mai no (en cat. a. acostumava a anar precedit de ni) (28.4-5); la introducció de no és cosa de la moderna gramàtica normativa, doncs (1.1).

d) En cat. a., sens es construïa amb no davant un verb en forma personal (27.34); però no en podem deduir res pel cat. mod. perquè les estructures en què s'integrava han evolucionat molt (1.6).

e) Ni, en general, es construïa amb no; però el sistema vacil·lava, sobretot si hi havia un altre element X o bé si n'havia de resultar el contacte "ni no" (encara que aquest contacte era ben freqüent, sobretot al començament del període

estudiat) (36.81). N'ha restat vacil·lació en cat. mod. (1.86).

f) Cosa, persona i hom(e) no eren ni són mots X (com ho és en francès personne), i per tant no podien prescindir de no. Nient tampoc no funcionava com a X, i desaparegué (5.32b; 6.3-4; 8.42; 9.32).

41.42. En resum: La frase negativa catalana duia el verb precedit de la negació no, fins i tot, en general, si al seu davant hi havia un mot dels que hem classificat com a X. Però les excepcions eren nombroses en el segon cas, en el sentit que les paraules X sembla que tendien a eliminar el no (i ho han aconseguit en cat. mod. no normatiu, a mesura que llur valor esdevenia (més) clarament negatiu).

De tota manera, al final del període antic que aquí hem analitzat (d'Organyà a Tirant), aquesta línia de tendència no era pas gaire clara: la situació d'algunes paraules (algun, tampoc, gens, sens) era encara força diferent de la d'altres (ningun, mai, cap), com ho era el destí d'unes (anc, nul, unqua, nunca, nient) respecte al d'altres (res, al món, en lloc) (41.41). Caldria investigar en el període intermedi (des de Tirant fins al segle XX) per poder saber quina ha estat la línia real d'evolució i quan s'ha esdevingut la pèrdua o/i la caracterització definitiva de cada paraula i de la frase negativa.

41.43. Sigui com vulgui, el caràcter de la frase negativa del cat. mod. és ben diferent del de la castellana i del de la francesa. L'estudi d'aquestes diferències constituïria un treball complementari d'aquesta tesi i podria partir de les següents sospites:

a) El cat. no posseïa ni posseeix un veritable sistema de negació doble; senzillament, ha conservat la negació

nexual (no) mentre no ha tingut fixat un sistema complet i independent (nl70) de mots nuclears negatius extrems, els quals, en cas d'anar anteposats al verb, poguessin absorbir el no intercalat. Avui que té aquest sistema (persones: ninquí; no persones; res; quantitativus: cap (éssers comptables), gens (éssers no comptables); lloc: enlloc; temps: mai; copulatiu: ni; i el mot tampoc), l'ús de no hi ha quedat, malgrat tot, fluctuant; en canvi, el cast. el rebutja i el francès l'exigeix (nl71).

b) O, almenys, la dita "negació doble" del cat. és d'un tipus ben diferent de la del fr. (1.53):

- En cat. és fluctuant; en fr. és fixa.

- En cat. seria una necessitat semàntica (necessitat d'assegurar la negació i evitar ambigüitats), reflectida en l'estructura (presència, almenys, d'una marca negativa davant el verb). En fr. és simplement un fet estructural, extern ("X + ne + V", "ne + V + pas"), sense càrrega semàntica (1.53, nota 22).

c) El cat. encara té força viva la facultat d'usar les paraules esmentades (almenys algunes) en qualsevol context H. En canvi, el cast. l'ha perduda gairebé totalment, almenys en alguns tipus molt característics (nl71bis). (No sabem com es troba el fr.) Això potser ha contribuït (1.2 arreu) a mantenir la vacil·lació que acabem de dir.

41.51. Ús de X front a Y. Entre les dues construccions possibles en un context de tipus H:

si li diu res ningú
si algú li diu alguna cosa,

interessaria saber quina predomina o tendeix a predominar: la que duu mots X o la que en duu d'Y (1.31). No hem realitzat

aquesta investigació específica en cat. a. perquè, per ella sola, hauria suposat una llarga monografia i perquè el mot Y per excel·lència, alqu(n) (40.2), en aquella època es trobava usat indistintament a Neg i a H (com s'esdevenia també amb ni): cosa que hauria fet difícil de dreçar un percentatge d'usos entre X i Y, justament perquè Y (alqu(n)) era alhora X.

Però el cert és que els altres mots X s'usaven amb predomini absolut en frases Neg (mai/jamai/jamés se singularitzen aquí, com en altres llocs: nota 7; 41.52; 41.61c: ús equilibrat) i que alqu(n) acabà abandonant la Neg (així com ni abandonà alguns usos H típics). L'esquema següent detalla això que diem. És tret dels quadres i estudis corresponents del cat. a. (els signes +, - hi volen dir: "més / menys usat en aquest context").

	Neg		H	
algun			equilibri	
ningun		predomini absolut		
res		predomini absolut		
nul		predomini		
nul temps		ús gairebé exclusiu		
gens		ús exclusiu		
mai/jamai/jamés ..	(+)	gairebé	equilibri	(-)
anc		predomini		
unqua		ús exclusiu		
nunca		ús exclusiu		
tampoc (28.4). ..		ús exclusiu		
ni	(+)	gairebé	equilibri	(-)

(no feta tabulació; apreciació subjectiva)

41.52. Col·locació de les paraules X respecte al verb. Entre les dues construccions possibles:

(si) mai (no) l'he vist
 (si) no l'he vist mai,

interessaria de saber quina predomina o està destinada a predominar: la que duu el(s) mot(s) X davant el verb o la que el(s) duu al darrera (1.32). La resposta pel cat. a. és la següent: l'ordre d'aquestes paraules depèn de llur funció i una mica de la mena de verb. En síntesi, la tendència és aquesta (n172):

Ct/C N1 V N2 N3 Q C

haver-hi N

ésser N

fer-se N

N passiva reflexiva N

És a dir: el subjecte (N1) s'anteposa; els complements directe (N2) i indirecte (N3) i el quantitatiu (Q) es posposen; els circumstants (C) oscil·len; però el temporal (Ct) s'anteposa. Els verbs haver(-hi), ésser (=modern "haver-hi") i fer-se acostumen a dur l'actor posposat; i en la passiva reflexiva hi ha vacil·lació. (També aquí, remarcuem-ho, mai/jamai/jamés (Ct) es manifesten amb personalitat pròpia: nota 7; 41.51; 41.61c).

En cat. mod., l'opinió, més aviat implícita, dels gramàtics és favorable a la posposició dels mots X (1.32), sense discriminació (v. sobretot l'opinió de l'Badia 263, 3). Tanmateix és un punt delicat. A part que l'ordre de mots no ha estat mai estudiat en cat. (n173), ja hem dit (1.45a; 41.42) que els mots X es resisteixen a ser tractats en bloc sense cap discriminació.

41.53. Ús / supressió de "no" davant X quan el verb és el·líptic.

És a dir (1.41), ús d'aquests grups (on "N" pot ser SN, adjectiu, atribut):

(no) ☒ //

(no) ☒ } N

☒ (no) }

En cat. a. pràcticament no posseïm informació sobre aquest fenomen (n174). En cat. mod. hi ha vacil·lació completa (1.45).

41.61. Ambigüitats reals o possibles.

Com hem dit a l'estudi del cat. mod. (1.33b), la raó més important de plantejar-nos les qüestions anteriors (41.4 fins a 41.52) és de poder determinar la quantitat d'ambigüitats que es produeixen o es podrien produir. Hem arribat (1.33a) a la conclusió que, en cat. mod., les ambigüitats només es poden produir dins la tipologia H si l'estructura de la frase és del tipus següent: un (o més d'un) mot X anteposat a un verb que no vagi precedit de negació verbal.

L'ambigüitat consisteix en el fet que no sabem si l'"ambient H" (40.4; 40.7bc), per ex. el matís condicional, afecta una frase subjacent A o bé Neg (1.33a):

si res li escau, poseu-li blau (1.33)

← si + "alguna cosa li escau" (si + A)?

← si + "res (no) li escau" (si + Neg)?

Diem que només un tipus H pot presentar ambigüitats. Una estructura Neg pura no en pot presentar, ja que aquesta estructura és negativa o no és res (n175).

41.62. Fets que constatem, en aquest punt, en cat. a.

a) La paraula algu(n) forneix una gran quantitat d'ambigüitats, no per raó d'ús o estalvi de no ni per raó de la seva col·locació respecte al verb, sinó perquè s'usa indistintament en frases A i H / Neg (2.41).

b) Es troba fàcilment, però no abunda excessivament, la construcció amb mot X anteposat al verb en context H, però el verb a penes duu mai la seva negació (la duu a 1047) (n176). Pràcticament, doncs, només trobem la primera d'aquestes dues possibilitats:

si mai hi vas, estem perduts
si mai no hi vas, estem perduts

c) Resulta que (exceptuant l'esmentat ex. 1047) el valor de la frase subjacent i, per tant, de tota l'estructura, és sempre positiu (és a dir; a la primera de les dues possibilitats anteriors, "mai" = "alguna vegada"). ¿Com ho sabem? Pel context pròxim (el mode del verb, el segon membre del període compost (765), etc.) o més remot (la resta del relat); no pas pel fet que, en cas d'haver de ser negativa la frase subjacent, hauria de dur el verb precedit de la seva negació específica, ja que això no era un fet inflexible en cat. a. (41.42).

d) El cas és que, prescindint d'això que hem dit a l'apartat a d'aquí sobre, no hem trobat cap cas d'ambigüitat insoluble. Però, analitzant els casos que donem a la nota 176, veiem que uns tipus H (per ex. les comparatives i les complementives de Neg) no admeten ni la possibilitat d'ambigüitat, mentre que d'altres sí que l'admeten (i se'n produiria si el context no ho evités). Caldria aprofundir en aquest terreny per arribar a conclusions més importants. Nosaltres no ho fem. Únicament transcrivim uns exs. de l'esmentada nota 176 i remarquem que la possibilitat d'ambigüitat existeix amb els mots nul (263), nul temps (1563) i jamés/jamai (1285), amb els quals hem vist (41.41a) que vacil·la notablement l'ús de no en frase Neg (notem que també aquí destaca el temporal; nota 7 i 41.51-52). Observem que, en cat. a., no és ambigua la frase 1056, ja que, en aquell temps, una estructura Neg que contenia res duia sempre el verb negat (41.41b).

263 e si nul hom huymés li'n parlava, ne fil ne altre,
que'n faria tal justícia que no fos feyta

590 e no hai null amic qui negú gauig m'aport, mas tan
solament vós

765 Mas més fan aquets: que, con negú d'éls envelesex
massa, sí l'aucien, e meten-lo a la caixa

812 E no volen que negun mercader strany hi vaya

1047 lo qual si yamés no nasch aytantpoch pot morir

1056 Si res saps que poguessas dir a les altres rahons,
digas-ho

1285 quan seran resuscitats, aplegar s'an tots quants
 jamay foren morts
 1291 si degú vos fa desplaer no'n prengau venjança
 1563 perdonas me Curial aquesta, e si nulls temps pus hi
 torn, faça ço que li sera plasant
 1970 ans que negú parlàs dix (...)
 2007 No crec jamés pus bell colp haguessen fet los mag-
 nànims cavallers
 2223 Vejats con sots agraciada milor que fembra c'anc
 fos nada.

41.7. Altres problemes que té pendants el cat. mod.

41.71. Ús i col.locació de la paraula "pas"

Ja ens hem referit (notes 172 i 174) als problemes que el cat. mod. plantejava (1.55) referentment a aquesta paraula. En cat. a. tenia, si fa no fa, el mateix valor semàntic, però amb força menys riquesa de matisos (35.2; 35.3). La seva col·locació era més lliure (35.5) i, a les respostes, era normal el sintagma "no pas //" (35.4; 35.6).

41.72. La paraula "gaire".

Gaire és una de les paraules bàsiques i originals del nostre sistema negatiu. Tanmateix en cat. a. es trobava amb una forta competència d'altres mots veïns, dins la sèrie

molt, gran, llarg / gaire / massa

(24.4). Avui continua aquesta forta neutralització, bé que gaire potser presenta un perfil més clar (1,71a; 1.72).

41.73. La negació expletiva potser és més escassa en cat. a.
 que en cat. mod., almenys en alguns tipus de contextos (37.6).

41.74. A les comparatives, en cat. a. no hi trobem mai la variant a ("que no pas", 38.6a); hi trobem molt poc la variant l'd ("del(s) que"), contra gran abundància de l'b ("que no", 38.4). Per altres detalls, v. 1.952, 1.953, 38.6.

41.8. Finalment, cal remarcar que no sempre la consulta al cat. a. ens dóna llum tocant a un dubte plantejat en cat. mod., per ex. perquè la mostra (n177) de cat. a. que consultem desconeix el fenomen o el presenta de manera diferent. En són casos típics: l'ús de tampoc i sens (41.41cd) i l'absència del lligam comparatiu "que no pas" (41.74).

NOTES

N O T E S

(Darrera el número de la nota donem, entre parèntesis, el § del text al qual correspon.)

- 1 (1). 1Fabra 159-160; 2Fabra 259-263; 3Fabra 92, 117, 120, 121, 129, 164; IEC 99-101, 104-110; Sanchis 324, 325, 330-333; 1Moll 284, 293, 477, 478, 536; 3Moll 223, 226, 227, 233-235; 1Badia 198,2; 233-238; 263; 4Fabra 87-89, 91-93.
- 2 (1.1). Els gramàtics no esmenten aumon, la qual és prou important històricament i prou viva avui dialectalment perquè la incloquem aquí. V. l'estudi 16.
- 3 (1.1). Sobre pus, cf. 1Moll 292, 570, 573, 581; 3Moll 227, 234; DCVB 2 pus II. V. L'evolució d'aquesta paraula a l'estudi 26.24.
- 4 (1.1). Prescindint de tampoc, que sempre té valor i ús negatius, hi ha autors que les anomenen "seminegatives", perquè, com veurem a 1.2, admeten valors no estrictament negatius. En suport, però, d'aquest caràcter "fonamentalment negatiu", diu 1Badia 236,1: "Si se interroga a un hablante catalán sobre el valor, afirmativo o negativo, de [estas] voces (...), contesta sin vacilar que son negativas. Este es el sentir popular universal". (V. també la nostra n9ter.)
- 5 (1.1) Cap gramàtic no fa esment, aquí, d'aquesta paraula, la qual, a part que probablement no aconpleix l'afirmació de Badia transcrita a la nostra nota 4, presenta característiques molt específiques (v. el seu estudi).
- 6 (1.32). V. Sanchis 331; Marvà 222 i pàg. 241, exs. núms. 15 i 16; Jordana 96.
- 7 (1.33a). De fet, Badia es refereix als tipus 1/2, que són els subjacents del 5. Amb tot, és important d'advertir que si els tipus 1/2 són realment "menos espontàneos", potser no podem dir això mateix de 5, el qual nosaltres creiem força corrent:

probablement, en gran part, per raons prosòdiques (el tipus 5 comença amb si i no pas amb mot X) i possiblement també a causa del mot mai, el qual gaudeix d'una mobilitat especial dins la frase (cf. 41.51-52, 41.62d).

A propòsit d'aquest tipus 5 és important d'advertir que hi pertany no solament una frase condicional, sinó també una d'interrogativa o de qualsevol classe de les que estudiem a la tipologia "H" (estudi 40). Però de fet ~~la facultat~~ ^{subretit} la facultat d'anteposar els mots X al verb es troba ~~en la frase condicional~~ a la frase condicional (v. nta 176).

- 8 (1.33b). "La razón fundamental de la preceptiva gramatical (que no acompanye a esas voces), es por los usos no negativos que ellas conservan todavía" (lBadia 236,2). "En estas oraciones [H], cuando son negativas, no se puede admitir la supresión del adverbio no (...), ya que (...) quedaría afectada la claridad de la frase" (lBadia 236,4).
- 9 (1.33b). En totes les altres obres consultades (Jordana, Moll, Sanchis, Marvà, Signe, 3/4 Fabra), només trobem tres o quatre frases a la part d'exercicis. El tipus H continua essent condicional; Salvador, pàg. 186a, dóna 3 exs. que el context aclareix perfectament; Marvà, pàg. 241 n° 25, en dóna 1 ("Si res...") de les mateixes característiques. IEC 105a dóna: "Si mai els veus, ja els ho pots dir". (Els exs. de Salvador són: "Si cap d'elles..., Si cap d'elles..., Si mai...")
- 9bis (1.32). Meyer-Lübke dóna la versió de 5 frases d'aquest tipus (amb nemo, nihil, nulli, nunquam, nusquam); total, 25 versions a les romàniques, de les quals una de sola trenca l'ordre que diem (personne ne vient), on "personne" és subjecte).
- 9ter (1.41). "Queda fuera de duda (...) que esta construcción (...) ha sido un notable apoyo para la consideración popular de que estas voces son fundamentalmente negativas" (lBadia 236,3) (v. la nostra n4). Això mateix passa en fr. ("aucun, jamais, pas, point, quère, etc., peuvent s'employer seuls pour

- exprimer l'idée négative, surtout dans les réponses et propositions elliptiques", Grevisse 877a) i altres romàniques (port.: 2390 Nunca a viste? -Nunca).
- 10 (1.42). La qual, però, perdria no, darrera ni (IEC, Badia, etc.): "unes vacances no gens felices ni gens tranquil·les".
- 11 (1.44b). En fr., guère pot figurar com a negativa autònoma (a les respostes i el·lipsis (v. la nostra n9ter): "Y tenez-vous? -Guère" (Grevisse 877a).
- 12 (1.45a). Pus, en context Neg sense verb, duu no o bé un mot X (v. estudi 26, especialment 26.22-3).
- 13 (1.45b). Com passa en qualsevol problema gramatical, a més de la força anivelladora derivada d'aquesta característica comuna, hi ha les influències mútues (avui ja potser més febles) derivades de les característiques pròpies de cada mot (per ex., per influència de "no + cap/res/gens/gaire", no és difícil de sentir encara "no mai", altrament els gramàtics no ho condemnarien (Salvador 377, 2Fabra 262-263, i ex. 2440 citat més amunt), i sobretot "no ningú" (v. les nostres notes 16 i 17).
- 14 (1.45c). "Una bellesa en ma vida (no) somiada" potser no és normal, com ho fóra "una bellesa no somiada en ma vida".
- 15 (1.45d). Fins i tot vacil·la la grafia no-res/no res: som al terreny de la "lexia" de Pottier 221c.
- 16 (1.45d). "És un ningú (o un no ningú)" (DGLC, ningú).
- 17 (1.45d). Joc magistral a base de ningú/no ningú/ningú no a L'Odissea de C. Riba (Barcelona 1953; citem pàg.):

... Doncs em dic Ningú, i Ningú m'anomenen,
sí, la mare i el pare... (167)

.....
Ningú serà el darrer que jo em mengi... (167)

.....
¿Que si em maten? Ningú!... (168)

.....
Doncs si ningú no et fa violència... (168)

.....
... després d'envinar-me el senderi,
aquest Ningú... (170)

.....
els mals que m'ha portat aquest no ningú de Ningú (170).

Per res/no res/ res no, els manuals proposen d'«esmenar» frases d'aquest tipus (que el context aclareix, altrament no fóra possible d'esmenar-les, i que, a més a més, pequen del mal denunciats per l'Badia 263,3):

És molt poruc; rés l'espanta. És molt valent; res l'espanta (Marvà, pàg. 241)

Res el distrau; per això no riu mai. Res el distrau; per això no sap mai la lliçó (Salvador, pàg. 186).

També hi pot haver ambigüitat en frases més normals, i aleshores sí que és impossible d'evitar-la si reduïm «no res» a «res»:

no et preocupis per res
no et preocupis per no res (=«per tan poca cosa»)

18 (1.51). Així, per ex., podem dir:

no pot ser pas que aquest llibre no t'agradi
(pas afecta l'afirmació), però no:

no pot ser que aquest llibre no t'agradi pas
(pas afecta la cosa afirmada).

19 (1.51). S'entén «projecció gràfica), ja que l'idioma parlat es val de la corba melòdica per donar valors ben diferents, per ex., a aquesta frase: «No hi era pas (,) jo»:

No hi era pas jo!

(= Jo em vaig espavilar prou per no ser-hi -car sabia que era perillós-)

No hi era pas, jo!

(= Però si jo no hi era! -no sé en què et fonamentes per pensar que hi era-)

20 (1.53a). Grevisse 873-890 (especialment 877 i 885ss); Larousse 623-630, Dubois 156-174, Tesnière 87-96.

21 (1.53a). Aquesta afirmació val només grosso modo; els autors encara discuteixen llargament aquesta qüestió. V. sobretot Tesnière i Larousse.

22 (1.53a). «En el siglo XIII contamos todavía 90 pasajes donde

aparece sólo ne, contra 10 pasajes con ne... pas. A fines del siglo XV sucede aproximadamente lo contrario" (Wartburg 147).

23 (1.53b). Encara que Meyer-Lübke 695 digui que és "tout à fait rare" que hi manqui la negació verbal, entre els exs. de Ronjat la proporció de manca de la dita negació quan hi ha un mot de reforç és del 90 %.

24 (1.54a). lFabra i lBadia només esmenten el rossellonès.

25 (1.54a). lBadia 237, nota 10, atribueix la construcció rossellonesa a "evidente influencia francesa".

26 (1.54b). Els gramàtics valencians (Salvador 380, Sanchis 333) lamenten la pèrdua d'aquest adverbí i en propugnen el restabliment. Aquest restabliment, però, és cosa delicada perquè els és difícil de sentir-ne el valor exacte. El mateix Sanchis en dona algun ex. que una orella del Principat trobaria sospitós:

Joan i Pere ja no treballen junts, ¿no eren pas molt
amics?

Per això ell mateix acaba la seva recomanació així: "Emperò és absolutament necessari que els escriptors contemporanis no empen la forma pas indegudament, i en cas de dubte és molt preferible abstenir-se d'usar-la". Moll no parla d'aquest mot.

27 (1.54c, j). La construcció "no N" potser només és equivalent a "i no N" / "(i) no pas N" en la llengua parlada, no en l'escripta, ja que requereix una major èmfasi fònica sobre el no.

28 (1.55b). Efectivament, el DCVB (2pas, la) precisa: "Quan el verb està en un temps compost, el procediment a l'Empordà i a la Plana de Vic és de posar el pas entre l'auxiliar i el participi ("No l'he pas vist"), mentre que a Barcelona i els seus voltants es posa el pas després del participi". Però el problema no es redueix pas als temps compostos, com veiem als exs. de J. Pla.

29 (1.55c). La llengua escrita d'avui presenta indiscriminadament l'ordre "V † encara" / "encara † V". El segon sembla que és l'únic usat a la llengua parlada (¿cal creure que el primer és un gal·licisme, segons això que direm tot seguit?):

a dotze anys jo no havia llegit encara el Dostoievski
 (J. Sales, Incerta glòria, Barcelona 1969, pàg. 36)
 en aquella època encara no n'havia sortit mai (id. id.)
 la lleva de soldats no ha arribat encara (id. 43)
 això fa que l'esforç interpretatiu sigui més gran enca-
 ra ("Tele/estel", 17 d'abril 1970, pàg 8A)
 No s'ha resolt encara el problema (id., 8C).

En fr. també és un problema la col.locació d'aquesta paraula.

Transcriu^{UW} uns exs. de Ruwet 43 (? = dubtós; * = dolent):

Pierre est encore arrivé en retard
 ?Pierre encore est arrivé en retard
 ?Pierre est arrivé en retard encore
 *Pierre arrivé encore est en retard.

- 30 (1.56). Efectivament, el DCVB diu de prou : "adv. Certament;
 (serveix per reforçar una afirmació); cast. cierto, bien.
 "Prou que ho saps" (prou, II,2), "substituint emfàticament
 l'adverbi si o una altra afirmació absoluta" (id.,II,3). I de
pas diu: "Partícula que serveix per a reforçar la negació no"
 (loc. cit.).
- 30 bis (1.71a). J. Oliver i Gaziol usen gaire gairebé sempre.
 M. Serrahima (en un fragment de 165 línies transcrit a J.
 TRIADU-E. ARTELLS, Lectures escollides, III, Barcelona 1969,
 pàgs. 20-25) usa 7 vegades gaire contra 1 de molt sense comp-
 tar-hi un molt de tipus "contradictori", citat a la nostra nota
 37. Vegem aquest altre molt a què ens referim ara (op. cit.,
 pàg. 22): "Llegia força, però no pas molts llibres, ni tampoc
 amb gaire continuïtat ni amb gaire mètode".
- 31 (1.71a). No ens allarguem en el cas del fr., on probablement
 caldria analitzar els mots assez, très, beaucoup, quère (cf.
 Larousse 300).
- 32 (1.71b). DGLC; 1Moll 286; 3Moll 227; DCVB; 1Badia 128, lb;
 129, la, 2; 232, lbcf; 285, 1,2ac; 385h, nota 18.
- 33 (1.71bII). No esmentat pel DGLC, d'on traiem, però, l'ex.
- 34 (1.71bII). Avui encara se senten les dues versions "abans de
 gaire / abans de no gaire", bé que la construcció ja està en
 retrocés front a les expressions clarament positives aviat,
d'aquí (a) poca estona.

- 35 (1.71bII). També en aquests dos últims exs., gaire i cap (que encara s'hi senten) estan en retrocés front als positius corresponents "un xic cares", "alguna tara".
- 36 (1.71c). En canvi, les altres paraules, de fet, absorbeixen la negació no (lBadia 236,1,3). Respecte al verb, en proposició Neg, posposició gairebé total. Entre tots els exs. de què disposem, només un (de Verdaguer, Atlàntida X) hi fa excepció:
2337 com gaires no'n copsen los lliris d'olor.
- 37 (1.71dVII). 2371 I no li agradava d'escriure quan no veia molt clar el que volia dir i com ho diria.
- 38 (1.71dIX). Perquè destaqui més la utilitat de l'esquema català, front per ex. al castellà, que només coneix mucho en tots els casos, vegem l'ambigüitat d'aquesta frase:
2340 El Consejo de la Defensa Común, cuyas reuniones han finalizado en El Cairo, no podía resolver muchos de los problemas planteados en Oriente Medio
(= 1. se planteaban muchos problemas que el Consejo no podía resolver = cat. "no podia resoldre molts..."
2. El Consejo podía resolver pocos de los problemas planteados = cat. "no podia resoldre gaires...")
- 39 (1.73). Aquesta neutralització també es troba en cast. (!Qué día tan / más hermoso nos hizo!), on sembla que hi hauria preferència per más.
- 40 (1.74). 2Fabra 322; Ferret; 3Moll 227; Jordana 93.
- 41 (1.74I) De fet, més que interferència, potser és predomini de res contra gens: "gens perd vitalitat en el llenguatge parlat, que el substitueix per res. Usat correctament, res és sempre pronom i no és mai adverbial" (3Moll 227); "es troba a vegades usat res adverbialment; és més usual i correcte usar l'adverbial gens" (DCVB, 1 res, III).
- 42 (1.74I). Valdre, de fet, admet les dues sèries:
tot, molt, més... gens: "ho val tot"
tot, molt, res.
- 43 (1.74). Aquesta observació fa veure que l'ambigüitat de

el botiguer del davant no pesa res
 (equivalent a: (1) "el botiguer està extremament flac"; (2) "el botiguer ven els productes sense pesar-los") consisteix a poder considerar res com a veritable complement directe, o com a quantitatiu (neutralització del complement directe i el quantitatiu, a favor d'aquest, però amb el mot corresponent a aquell). La frase

no m'importa res,

fora de context, pot significar: (1) "no hi ha res que m'importi"; (2) "no m'importa en absolut"; és a dir: "res" hi pot ser subjecte (pronom) i quantitatiu equivalent a gens (i en aquest cas el context ens diria qui és el subjecte, amb la qual cosa la frase ja no seria ambigua).

L'antiguitat d'aquest fenomen (trobat ja a Vidas, v. 4.22e) forniria un altre suport a la nostra hipòtesi.

44 (1.82). IEC 105; 3Fabra 92; 1Badia 234, 3; Miracle 207; Jordana 97.

45 (1.82). Això es desprèn d'IEC 105, punt segon. No disposem d'exs. pel cat. mod., però sí pel cat. a.: 14, 72.

46 (1.83). IEC 105; Ell no m'ha conegut, ni jo li he dit res
Ni ells han vingut, ni nosaltres hi havem anat.

47 (1.84). Comparem:

"Les proposicions negatives introduïdes amb la conjunció ni no exigeixen l'anteposició de l'adverbi no a llur verb" (IEC 105)
 "ni i (...) sense no exclouen la necessitat de l'adverbi no per a expressar el caràcter negatiu de la proposició" (Miracle 207).

48 (1.86). Ultra el que hem dit a la nota 47, hem d'afegir que Sanchis 330 i 3Moll 233 consideren que "Els principals adverbis que expressen negació" (Moll) / "Els principals adverbis i locucions adverbials de negació" (Sanchis) són: "no, tampoc,

ni tan sols”.

49 (1.91). IEC 107; 3Fabra 121; 1Badia 198,2; 1Par 1186-1187. Per l'ús del temps (problema que aquí no tocarem), v. 1Badia 198, nota 6.

50 (1.92). Les frases següents es poden considerar generades per unes altres de negatives o assimilables. Per ex., les dues primeres:

2378 ←--- “que hom no digui que...” (cf. “timeo // ne veniat”)

2204 ←--- “gairebé has caigut; li ha anat de poc”
←--- “no has caigut per poc”

51 (1.94). 1Badia 235, nota 6.

52 (1.95). 1Par 1188; IEC 108; 1Badia 235; 3Fabra 120; DCVB, altre.

53 (1.95). Ex.: el que diem més avall comentant les estructures 1, 1’.

54 (1.95a). Lees analitza les reduccions del segon formant d'una estructura comparativa i ens en dóna (pàg. 181) aquest resum revelador:

He	would	have	been	talking	louder	than		I	would	have	been	talking
-	-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-/
-	-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-/
-	-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-/
-	-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-/

55 (1.952,1c). Es tracta d'un cas de relatiu; i la possibilitat d'usar-lo, és a dir la possibilitat de la solució ld, es pot inferir a partir de qualsevol llengua romànica. Vegem-ho:

+	-
1726 <u>altre</u> <u>oste</u> <u>tenits</u> <u>que</u>	/ no pensats
-	+
1528 no podets hauer <u>pijor</u> temps <u>del</u> <u>que</u>	/huy hauets

(el no de 1726 vol dir: “en teniu un altre, en el qual no penseu”; en canvi, a 1528 el segon membre és positiu).

El cast., en general, resol aquest tipus 1' amb la fórmula d. És ben sabut que el cast. admet il·limitadament la combinació "prep. + art. + de + art. + de + art... + prep. + art. + N" (N = subst., adj., participi, pronom, infinitiu, adv., "que..." (tant si "que" és relatiu com si és conjunció), qual). L'article hi seria més aviat una base pronominal feble, substituït d'un substantiu (que als exs. de sota donem entre parèntesis). El cat. també admet aquestes combinacions: almenys són usades arreu, i les gramàtiques no n'han dit mai res; però probablement té alguns límits que aquí no podem estudiar.

Exs.:

{	cast.	en la (cabeza) de la (mujer) del vecino
	cat.	al de la del veí

{	cast.	con los (individuos) sin ley
	cat.	amb els sense llei (?)

{	cast.	por la (puerta) de al lado y no por la de en medio
	cat.	per la del costat i no per la del mig

El fr., en canvi, en lloc d'aquests articles-pronoms, usa celui, celle, ce.

- 56 (1.952). "la vida del barraquisme era molt diferent que no ara" (M.B., a "Serra d'Or", gener 1970, pàg. 12B). L'absència de verb ("... que no és ara") en fa normalment un tipus 2, però això no és el que interessa aquí, sinó el tipus de règim del mot diferent.
- 57 (1.952). I, encara, presenten aquesta estructura com "una altra manera d'evitar" "l'encontre de dos que" (IEC) que resultarien de 3c. El nostre esquema (i veges cat. i cast. antics) fa veure que 3bis són una sèrie de subordinades introduïdes amb altres conjuncions, paral·leles i no pas subsidiàries de 3. Quant a l'encontre de dos que, quan la principal és negativa (i, per tant, no pot ser-ho la subordinada), s'evita intercalant els mots (mena de base buida) "el fet", procediment ben conegut a la nostra sintaxi i també a la sintaxi francesa:

res no em molesta tant com (el fet) que arribin tard
res no em molesta més que el fet que arribin tard.

- 58 (1.952). De la subsèrie 4', les gramàtiques només exemplifiquen l'infinitiu negatiu. De fet, els altres casos (gerundis i participis negatius al segon terme d'una comparativa) són més teòrics que reals. També trobem frases com aquesta: "hi havia més especialistes que no especialistes" (on "especialistes" no és cap verboide; l'ex. correspondria més aviat a la sèrie 2).

NOTES CORRESPONENTS A LA PART DEL
CATALÀ ANTIC

- 59 (2.3). 1Par 134-6, 772, 1234; 2Par 77; DCVB, algú.
- 60 (2.3). "Pronom no absolut" vol dir que va "referit a un substantiu pròxim" (DCVB, algú), el qual en general és representat pel pronom quantitatiu en o bé va unit a algun mitjançant la preposició de. És "pronom absolut", per contra, quan no acompanya cap substantiu ni l'esmentat substitut.
- 61 (2.41). La dificultat de distinció encara és més gran quan el vocable té una funció secundària i/o si el segueix una determinació relativa (v. aquesta qüestió a 40.6a):

915 lo qual no és culpable en alcuna cosa que li sia
estada impingida
964 si no us havem escrit nostra intenció d'alcunes
coses que dejús se contenen.

- Aquí potser és el context, concretat en el mode verbal i en el nombre del mot en qüestió, el que dóna l'aclariment: a l'ex. 915 el relatiu duu subjuntiu, mode propens a provocar neutralització (40.6a); duu també alcuna en singular (menys determinat, més neutre, més propens al valor "X"; v. els estudis de persona, hom(e), cosa). A l'ex. 964 trobem indicatiu i plural; més fàcil que el mot en qüestió valgui "Y".
- 62 (2.61). Per persones i en funció de pron. no absolut també és utilitzat en masc. sing. algú: "algú/algun de nosaltres".

- 63 (3.1). Wäänänen 351; Corominas, no.
- 64 (3.2). lPar 135, 771 diu que només l'ha trobada 3 vegades en tota l'obra de Metge (les hem transcrites a 3.44). Però totes tres vegades hi ha algun ms que la substitueix per algun -a.
- 65 (3.3). Referentment a la triple distinció que fem aquí, v. n60.
- 66 (3.3). Organyà només coneix, per totes les categories, la forma -ú.
- 67 (3.3). Així diem: "ningú/cap de nosaltres" (v., però, 3.62). Però ja no utilitzem ningú vora el pronom feble, i diem: "no n'he vist cap". Aquest detall no consta a les gramàtiques.
- 68 (4.1). Meyer-Lübke 568, 691, 692; Bourciez 225c; Ernout-Thomas 168, 308; Wäänänen 127, 154, 231.
- 69 (4.1). A la cançó tradicional catalana Muntanyes del Canicó encara trobem: "sens veure persona nada". I Pidal 69, 3 diu: "Otro indefinido negativo de gran rareza es nada cosa, forma precursora del simple nada, de la cual hallo un ejemplo, nata causa, en un documento leonés del siglo X; todavía en el XV tenia algún uso."
- 70 (4.21). Amb el mateix valor substantiu de "no-res" (el guionet és, evidentment, cosa moderna) trobem en frase positiva un cas de nichil a Curial:
- 1805 axí que tots son nichil sino servir Deu.
- 71 (4.22a). DCVB (l res) dóna molts exs. de Llull i algun d'algun altre autor, i no forçosament formant sintagma. Però això no altera en absolut les conclusions a què arribem aquí.
- 72 (4.22f). També "s'emploie au sens de 'pas'" en provençal (Ronjat 839) (v. el que diem a 4.32).
- 73 (5.3). lPar 133, 225ss i sobretot 243.
- 74 (5.31). En el cas de l'article, més que "supressió", cal dir "major resistència a acceptar"-lo (lPar 243; Lapesa).

75 (5.32b). En canvi, s'usa en Neg com a mot X si duu un complement, com ara:

no he vist cosa } més estranya
que m'estranyés més.

76 (6.1). Pidal 69, 3; DCVB, 1 nient; Wagenaar 70; Llorens 80; Grandgent 71.

77 (6.2). Pidal 69, 3 diu (pel cast.): "Tampoco llega al periodo literario".

78 (6.3). En el seu origen (i en fr., prov. i it.) aquesta paraula tenia (també) funció adjectiva (exs. de Pidal 69, 3):

illa diuisa de nicuenti profiliatione "de ninguna pro-
hijación" (doc. a. 1030)
di niente utilidade.

79 (6.3). Llorens 80 en duu en ex. (de Graal 5) en Neg:

yo no matre ma puya per nient

i Pidal 69, 3 diu que és un "indefinido negativo".

80 (7.4). Wagenaar 46ss; Llorens 66-69; DCVB, 1 nul, null.

81 (8.1). lPar 131, 243, 775; Llorens 86; Wagenaar 50.

82 (8.1). Per altres significats en cat., v. DCVB i aquests exs.:

996 car ell no dix assò en persona sua, mas dels in-
piadosos
998 appar que Salamó en persona de molts parlava.

83 (9.1). Wagenaar 46-50; Llorens 83-84.

84 (9.1). "F. Juzgo 8, 3, 16 Si el ganado se sale de la mies (...), no deve el sennor preñar; ca non sabe el omne si fizo y danno (quia utrum ipsa [pecora] damnum fecerit, nescitur)."

(Nota de Llorens.)

85 (10.32). Des del punt de vista modern deduiríem un possible contagi a través d'una frase com:

no ho volen gens ←--- no ho volen (les) gents.

Però justament els verbs que a la mostra van acompanyats de gens no admeten l'ambigüitat (adverbi/substantiu) prèvia al

contagi. Cf.:

59 Senniors, él no dejunà gens per zo que él agés pec-
cad fait, mas per exemple.

86 (10.32). També en prov. dialectal (auvernyès) trobem usat
ges amb un valor equivalent al del pas francès (Ronjat 839)
(v. el que diem de res, 4.22f).

87 (11.1). Meyer-Lübke 692; 1Par 613; 2Par 139; 2Badia 47, II B
i nota 1; DCVB, 1/2 mai, més; Llorens 39ss; Wagenaar 84-101.

88 (11.31). Tirant ens dóna un cas de jamés = "cap altra cosa"
que no trobem enlloc més:

1956 cinc gats (...), e tota la nit jamás feren sinó
miular.

Pel que fa a mai: "may había adquirido ya entonces [època
medieval], como conserva hoy, a veces, carácter de negación
autónoma", és a dir, que el verb no necessita no quan aques-
ta paraula el precedeix (Llorens 48).

89 (11.31). 1Par 613 afirma que jamai/jamés "sens no són afirma-
tius, equivalents a 'tostemps, sempre, qualques vegades',
sentit aquest que encara servem". Cal rebutjar de ple aques-
ta afirmació i la teoria que l'ha sustentada tant a l'època
de Par com encara avui. Els tres exs. que addueix Par cauen
a la tipologia H (interrogativa indirecta, completiva de ne-
gativa, i condicional), sinó que ell duu incomplet (sense
el fragment que nosaltres donem entre parèntesis) el nostre
ex. 1116, de manera que la frase sembla assertiva normal.
D'altra banda, tots els exs. de mai, jamai, jamés del DCVB
cauen dins la tipologia H.

De tota manera, el cast. tenia, i encara té, un jamás
amb els valors del cat., més el valor que li assigna Par (v.
Llorens 45, Wagenaar 98):

si la fe a mis versos es atribuyda, / jamás la tu fa-
ma, jamás la tu gloria / daran a los siglos

eterna memoria; / sera muchas vezes tu muerte
plañida (Berceo, Milagros 171a; citat per
Llorens 45).

- 90 (11.35a). Wagenaar 96.
- 91 (11.35a). Huimés (DCVB, huimés) significa "d'avui en avant"
(cast. "de hoy más"); però en alguns exs. arriba a identifi-
car-se amb jamés ("No sia huymés batut", Febrer, Inf. XXI,
87; citat per DCVB, loc. cit.): el mateix fenomen que hem dit
a 11.26.
- 92 (12.1). Moll 388; DCVB, 1 anc; Anglade 358; 2Par 124.
- 93 (14.1). 2Par 125; Llorens 37; DCVB (nunca) insinua que podria
tractar-se d'un castellanisme, però el fet que hagi desapa-
regut del cat. parlat mod. l'inclina a considerar-lo llati-
nisme. Hi ha una raó més sòlida per arribar a aquesta conclu-
sió: antigament tenien aquest mot el cat., cast., port., fr.
i prov.; l'han conservat el cast. i el port. (Meyer-Lübke
692; Diez 387; 2Par 125; Llorens 36; Vázquez-Mendes 352).
- 94 (16.5). Però no exclusivament:
- 1016 donar a entendre als hòmens del món què és spirit
o ànima.
- 95 (16.71). El DCVB només dóna els dos exs. de 16.6; però a Bell-
lloc d'Urgell és usat autònomament (les poques vegades que
s'anteposa al verb).
- 96 (17.1). Diem "gairebé" perquè no està usat absolutament, sinó
seguit d'una especificació relativa, cosa que li deixa encara
valor nominal.
- 97 (17.1). En un loch = "enlloc" (cf. 1031 Racional és [l'ànima] :
no'm pens que algun hi dubta).
- 98 (18.32). No és massa segur que hi hagi negació verbal. La
nostra mostra ens el dóna sempre sense; els exs. del DCVB
també, excepte l'ex. citat i aquest altre:

No és leu de creure que una persona a molts oficis
ben regir puga bastar, com envides negun no
puga a un tan solament ben cumplir (Ordina-
cions Palatines)

en què el no podria ser provocat per negun.

- 99 (20.1). DCVB, poc; Llorens 56; Wagenaar 179; Ernout-Thomas 175, 178; Bassols II 49; Wäänänen 352; Jespersen 324.
- 100 (20.23). «precedint al verb, i a vegades combinat amb la conjunció que (poc que), equival a una negació, a 'no... pas'» (DCVB).
- 101 (20.23). Llorens 55; Bassols II 49.
- 102 (21.2). Aquest mot, però, a part el gust particular d'un autor, és poc usat amb aquesta funció. Variant formal: for 704.
- 103 (21.2). Comparem:
- «molt(s) † gran(s) † subst.» 217
 - «molt(s) † bel(s) † subst.» 340
 - «fort † poc † subst.» 704
- 104 (21.32). Almenys en cat. mod., aquesta frase admetria dues interpretacions (la segona pressuposa un to irònic):
- com si la ciència ocupés molt d'espai (hipòtesi admesa: «la ciència pot ocupar molt d'espai»)
 - com si la ciència ocupés molt/gaire espai! (hipòtesi anterior no admesa; per tant, el significat és: «la ciència no ocupa pas gaire espai»).
- 105 (23.1). 1Par 138, 139, 192, 238-240, 269, 1235.
- 106 (23.41). Aquí cita Bally, La langue et la vie, Ginebra-Haidelberg 1913, pàg. 40.
- 107 (24.1). DCVB, gaire (cita Diez, Ewb 177-178 i Meyer-Lübke, REW 9485); 1Moll 286.
- 108 (24.4). L'ex. registrat a l'índex no és d'ell; és d'ALTRES LLETRES REIALS.
- 109 (26). DCVB, plus, puix (on cita Bloch-Wartburg, Dict.), 2/3 pus; 1Moll 132, 570, 888; Llorens 39 i nota 1; Pidal 61, 3; 2Par 149.
- 110 (26). Pidal 61,3 afirma: «Lo cierto es que plus, innovación propia de Italia y de la Galia del Norte y del Centro, no prosperó en la parte meridional de Galia, ni en España ni en Rumania».
- 111 (26.1). El DCVB diu: «I no plus, o Sens plus: i no més»; és a dir: vol destriar el matís que avui hi ha entre només

- (= solament, únicament) i no més. Però creiem que, situant-nos a l'època clàssica, no podem destriar aquest doble sentit (per ex., perquè aleshores encara no existia un doble significat^{nt}; almenys no ho sabem).
- 112 (26.2). Tirant vacil·la, malgrat que, com fa notar Riquer (dins J. MARTORELL, Tirant lo Blanc, Barcelona 1947, pàgs. *168- *169), endut per "su tendència modernitzadora del llenguatge", "Martorell substituye con més y puix, el pus de la Lletra [de reals costums"]".
- 113 (26.22). El trobem en context Neg precedint a un verb no negat: però aleshores és que va acompanyat de mai (2341^f, transcrit a 26.23), que és el veritable negatiu.
- 114 (26.33). El DCVB, 3 pus 2 en duu un ex. de l'Atlàntida IV (estrofa 3), que l'edició de l'Editorial Selecta 1946 escriu puix (pàg. 45, línia 4):
- (...) -Un'altra mà més pura / te regue y cuyde, -diuli,
-puix jo tinch altre afer.
- 115 (27.2). Llorens 90, 92; DCVB, sense.
- 116 (27.31). "SN" pres en sentit ampli (contraposat a SV), que engloba de fet l'infinitiu (bé que aquí el donem separat). V. "sens plus" §238.
- 117 (27.34c). Llorens 94 només insinua que aquest fenomen "obedeix a la tendència de reiterar la negació".
- 118 (27.34c). l'Badia 246c diu: "lo notable es que sense puede conservar (...) el valor propio de preposición: me n'he sortit sense ningú que m'ajudés tiene (...) forma de oración de relativo en la cual sense es preposición propia, pero equivale a me n'he sortit sense que ningú m'ajudés (...), donde sense + que ya es una locución conjuntiva".

De tota manera, només trobem la intercalació de SN ("sens + SN + que no + V") en els tipus 3 i 4.

Grevisse 882b cita (pel fr. mod.) explicacions d'altres autors: per J. Marouzeau es tracta d'analogia-contaminació amb construccions com ara "à moins qu'il ne..., de peur

qu'il ne..."; per Sandfeld hi ha "l'influence de la construction avec que... ne" ("Il ne se passe pas de jours QUE tu NE me déplaies").

És útil de remarcar aquí que el cat. a. posseïa l'element (lligam) que en altres construccions que avui no el tenen:

si àls que no 147 (avui: "si més no", "com altre no")

mentre que vius 154 (avui: "mentre vius")

no avien res que fer 156 (avui: "no tenien res a/per fer").

119 (27.4). El seu significat és el que diem, però l'estructura que el conté no admetria, sincrònicament, de substituir-lo per sens (ja que el verb no està negat).

120 (28.1c). A Metge, poch apareix sempre separat: "no és assolida encara la fusió (...), sens cap variant" (1Par 638).

121 (28.4). Revisats tots els exs. del DCVB, de la nostra mostra i de Llorens 56, no trobem ni un sol cas d'estructura "(...) no V".

122 (29.3). 1Par 140-144, 222, 223, 240, 252, 256.

123 (29.31). El cast. no admet l'article indeterminat; l'anglès sí; també el fr. mod.; el fr. antic té ambdós usos. Metge en general no l'usa (1Par 252).

124 (36.1.1). Bourciez 128, 131-135, 248b; Wagenaar 11, 12; Hofmann 46; Ernout-Thomas 307-310, 315.

125 (36.1.2). Trobem ed al sintagma "ed altres"; a la vora mateix d'aquest sintagma trobem ad (en lloc d'a): 723 ad aquests.

126 (36.9.1). Ernout-Thomas 176, 179; Llorens 97.

127 (36.9.2). Wagenaar 103ss; Llorens 97-99; Meyer-Lübke 698; Bourciez 321, 390, 448, 565; Larousse 592; Grevisse 969; Ronjat 843.

128 (36.10.1). També en cast. i port., "siguiéndose en esto el ejemplo del latín" (Llorens 106):

cast. ca unos cafan en la mar (...) / e otros sin
piernas e braços se vian (Santillana)
port. O morte, que matas sem tempo e sazam, / sem
ordem nem ley te guernas (Cancioneiro Gral.).

El fr. ha conegut i coneix també ambdós usos:

Sans attendre qu'on l'interroge, ni sans sentir
qu'il interrompt, il parle (La Gruyère;
Crevisse 969).

129 (36.11.1). «Una diferència important del llenguatge lul.lià amb el català modern és l'ús de la conjunció ni o ne amb el valor de i o de o, o sia, sense valor de negació (...). Això explica que aparegui la combinació ni no, equivalent a "i no" (pàgs. 1331-1332); "com que la conjunció copulativa ni equival a i, en català antic, perquè tingui valor negatiu és indispensable fer-la seguir de no" (pàg. 1341); "ni és copulativa sense valor negatiu (...), i, per tant, el sentit del modern ni és expressat per ni no" (pàg. 1344). El present estudi deixarà aclarit que ni no és equivalent de i/o (la conclusió exacta és: i/o poden neutralitzar en ni en context Neg i H). D'altra banda, és excessiu d'afirmar que, "per tant", "perquè [ni] tingui valor negatiu és indispensable fer-la seguir de no": ho demostren els quadres i, més en general, tota la tesi que ens ocupa.

130 (36.11.3). Creiem que serà bo de citar literalment uns fragments dels esmentats && 211, 213 i 214 de Meyer-Lübke.

& 211. (Parlant de la copulativa et;) «A côté de cette forme et et pour la remplacer, on trouve également au moyen âge, mais dans une proportion restreinte, ni, ne (...) "l'emploi de cette particule se borne en général à unir deux termes synonymes":

prov. ben aia'l maire que'us portet e que'us noirit
ni'us allaitet (Flam. 1928)
cast. ved el curso á que es tomado nin los fechos
comme van (C. Baena I, 143).

"Il est à peu près impossible de tracer une ligne de démarcation entre cet emploi de ni, ne et celui dont il sera question au & 213".

& 213 (Parlant de la disjuntiva aut;) «Ce qui est plus remarquable, c'est la substitution de nec à aut dans les idio

mes de la France au moyen âge, substitution moins fréquente en Italie et tout à fait générale aujourd'hui en sursilvain" (dóna exs. d'interrogatives, relatives i altres, entre les quals la següent, que pertanyeria també a H com a "generalitzadora"):

cast. revelar sa riqueza ni sos ganans folia es (Leys, II, 410; Bourciez 321a dóna aquesta mateixa frase com a pertanyent al prov.).

& 214 (Parlant de nec;) "un phénomène plus important, c'est l'emploi fréquent de nec lorsqu'on attendrait logiquement et, au point qu'il a même fini par prendre entièrement la place de et ou aut (...). Tel est surtout le cas avec les comparatifs, dans les propositions subordonnées qui dépendent d'un verbe accompagné d'une négation, et dans les phrases interrogatives (...), enfin après la préposition sine". Diez i Appel -continua Meyer-Lübke- volen condicionar a la natura de la frase l'ús de ni en lloc de i: "Mais déjà PERLE (Zs. II, 20 sq.) a remarqué avec raison que pareille distinction n'était pas admissible parce que, en réalité, ni a précisément pris sans restriction la place de et ou aut, sans toutefois les éliminer entièrement. Donc, dans ce qui précède, nous devons nous borner à indiquer les différentes points de départ de cette extension".

En efecte, sembla que Meyer-Lübke creu que els fenòmens dels && 211 i 213 es deriven del de 214, ja que acaba el 213 així: "Pour le développement du sens, v. & 214".

131 (36.12). Llorens 16, 112; Wagenaar 109-115 (profusió d'exs.); Bourciez 321a, 565a.

132 (37.2). D'Ernout-Thomas 298-315 sembla que es podria deduir aquest esquema (l'explicació de Ronjat parteix del punt B 1/2), que aclarirem a continuació:

- A) 1. timeo: ut veniat ---> l' timeo ut veniat
 ↓
 2. timeo ne non veniat
 ↓
 3. timeo ut non veniat
 ↓
 4. timeo quod non {veniat
 {veniet (?)

- B) 1. timeo: ne veniat ---> l' timeo ne veniat
 ↓
 2. timeo ne veniat (= B 1')
 ↓
 3. timeo ut veniat (= A 1')
 ↓
 4. timeo quod {veniat
 {veniet (?)

EXPLICACIÓ

1. (Ernout-Thomas 311) D'antic, ut era una mena d'interrogatiu indefinit:

TIMEO UT VENIAT = "je me demande avec crainte comment il pourrait venir"; és a dir:

--> em temo QUE NO PODRA VENIR

Hom li oposava

TIMEO NE VENIAT = "je crains qu'il ne vienne"; és a dir:

--> em temo QUE VINDRA.

(O millor encara (Ronjat 842):

A) 1. timeo: ut veniat ~ "temo: ¿com s'ho farà per venir?"

B) 1. timeo: ne veniat ~ "temo: tant de bo que no vingués!"

Exemple de l'oposició ut/ne:

id paues ne ducas tu illam, tu autem ut ducas (Ter. An. 349); "tu as peur, toi, de l'épouser, et toi (il s'agit d'un autre personnage) de ne pas l'épouser" (Ernout-Thomas 311).

2. Tant ut com ne s'afebleixen i funcionen com a meres conjuncions (--> l'). Ut està destinada a ser la conjunció de subjuntiu per excel·lència (Ernout-Thomas 301); també

ne és sentida com a conjunció (Ronjat 842): non la reforçarà i, finalment, la substituirà com a negació ("A l'époque classique, Cicéron préfère timeo nē à timeo ut", Ernout-Thomas 311); aquest non també s'afeblirà: serà reforçat, ja en llatí (sistema de doble negació), i, finalment, substituït pels mots X o pas o "que...".

3. Ut ha substituït ne com a conjunció.
4. Finalment, quod està destinat a ser la gran conjunció romana: "il devient une conjonction universelle"; "ce qui annonce les multiples emplois du fr. que, précisément issu de quod": substitueix quom, quam, quantum, ut, ne, quin, quominus, quia i el relatiu (Ernout-Thomas 301). L'ús preferent que fa el cat. a. del futur en lloc del subjuntiu permet d'inferir la doble possibilitat que donem pel verb de la subordinada.

Acabem de referir-nos als verbs de "temor". Pel que fa a verbs ("de la volonté ou de l'activité", Ernout-Thomas 307-308) com ara rogo, la distribució i l'evolució és, si fa no fa, la mateixa:

a) rogo ut veniat

b) rogo ne veniat (→ ut ne/ut non...).

Els verbs ("d'empêchement, d'opposition, de refus", Ernout-Thomas 313 I) com ara prohibeo es construïen, respectivament, amb ne/quominus i "non... quin/quominus": i ja hem dit que aquestes partícules seran també absorbides per quod.

Ernout-Thomas 315. "Remarque.- On voit le grand trouble qui règne dans la syntaxe des complétives et les confusions nombreuses qui s'y produisent; les conjonctions s'échangent entre elles; les complétives à l'infinitif alternent avec des

propositions à mode personnel et même parfois le tour à l'indicatif avec la construction subjonctive (accidit quod et accidit ut). La langue des meilleurs auteurs n'échappe pas toujours à ces confusions, et on comprend que la langue populaire, devant ces incertitudes, se soit ralliée à une construction unique introduite par la seule conjonction quod, laquelle à date ancienne se trouve déjà dans nombre de phrases, et dont le rôle ira sans cesse en grandissant."

133 (37.2d). Segons Lees 175, l'anglès no admet, al segon membre d'un període comparatiu, l'expletiva no ni un dels "so-called 'negative-verbs'";

* I know him better than she doesn't

* I know him better than they denied she does.

134 (37.3). Bourciez 324c, 567c (1 nota adicional); Meyer-Lübke 704-709; Ronjat 842; Grevisse 877 bis-884 i pàg. 1127; Llorens 122; lPar 1186-1187; Ginneken 204-207.

135 (37.41). V. Grevisse 877 bis; Ginneken 199 ss; lPar 1187.

136 (37.52). El glossari de les Obres essencials de Lluïl (Edit. Selecta, vol. II, Barcelona 1960) només dóna a dubtar el valor de "tèmer", valor insuficient pel conjunt de l'obra lul·liana i pel cat. a., en general, en què significava, segons el DCVB, "no tenir creença certa, estar indecís, sospitar, creure probable, tèmer".

137 (37.53). lPar 913 esmenta un cas amb no dubtós, corregit per un ms.

138 (38.1). Aquesta afirmació és admesa, implícitament o explícitament, per tothom. Però potser caldria revisar-la davant casos com 2192 (relacionable amb 2191);

2191 ningú fuig tan de pressa

2192 Jo corro com ningú corre

139 (38.1). És un fet extensible també als altres idiomes; Llorens 123; Wagenaar 146; Ginneken 205; Bourciez 567c (nota adicional); Grevisse 881b; Dubois 168. Ginneken diu que un

període comparatiu conté dos membres (dues afirmacions) en lluita ("és ric" - "m'ho pensava"): el membre que resultarà vençut durà no ("és més ric que no em pensava"); però quan el primer membre és negatiu, "ni l'un ni l'autre n'a vaincu, la négation ne se présente pas". Bourciez ho explica així:

il est plus riche que je ne le suis 1

il n'est pas plus riche que je le suis 2

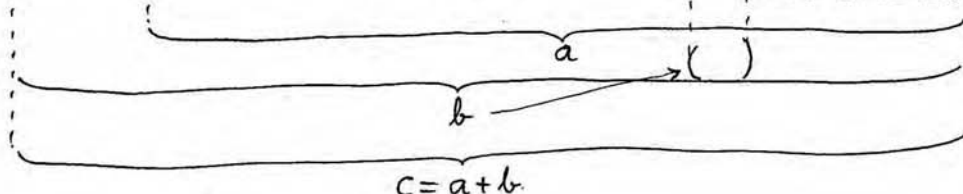
"dans le premier cas la pensée accessoire (avui diríem "la idea subjacent") est je ne suis pas aussi riche qu'il l'est, et dans le second je suis aussi riche qu'il l'est".

140 (38.2). Llorens 123 prefereix (juntament amb V. G. de Diego, Elementos de gram. hist. cast., Madrid 1920, pàg. 280) de veure en aquesta negació unã "exclusión, de acuerdo con la tendencia general de los idiomas románicos".

141 (38.6f III). Cal no confondre aquest (ab)ans del sintagma comparatiu separable "(ab)ans (...) que (no)" (491 e fo ans l'enteniment a son amat que la volentat) amb el del sintagma conjuntiu inseparable "(ab)ans que (no)" (318 que si'ls sarraïns morts no gitaven de la ciutat ans que pudissen, que...), derivat d'aquell; cf. "(de)pus que" (508, 509), etc.

142 (38.7). La llengua antiga és pròdiga en encreuaments mentals o/i sintàctics. Vegem-ne un ex. revelador (v. també 39.9):

1320 No, ja que a ell no havem pogut retenir, mas retindrem los altres.

143 (38.91). Llorens 123-127; Wagenaar 142-148. Pel que fa al cast. mod., no diuen res sobre aquest problema ni Gili ni Seco ni Alonso. lDadia i Jordana donen exs. però no teoritzen.

144 (38,91). Hanssen (Gram. hist. leng. cast., pàg. 273) afirma que "particularmente cuando precedía un comparativo, era

casi obligatorio el uso de la negación" (citat per Llorens 123, nota 1). Els estudis de Llorens i Wagenaar demostren que és una afirmació exagerada. Creiem més aproximada al real l'afirmació de Wagenaar: "Les cas les plus fréquents [de l'ús de non "après un comparatif d'inégalité"] sont ceux où le second terme de la comparaison contient le mode personnel d'un verbe [els tipus 1 i 1'] . C'est une règle presque exclusive. Tout au long du texte des Siete Partidas nous n'y avons pas rencontré une seule exception, à moins que le premier terme de la comparaison ne renferme lui-même une négation. Nous pourrions en dire autant du Fuero Juzgo et de tant d'autres textes" (pàg. 142). "Quand le second terme de la comparaison renferme un infinitif, la négation est facultative (...). Dans les autres cas la langue est également très capricieuse" (pàg. 144).

145 (38.93). Bourciez 324c; Ronjat 842.

146 (38.94). Meyer-Lübke 705-709; Bourciez 324c i nota addicional; Grevisse 881 i pàg. 1127; Larousse 232-237, 304-308; Dubois 168.

147 (38.94). Grevisse 881b; Bourciez, nota a 567c; Dubois 168.

148 (39.1). Ernout-Thomas 377; Bourciez 128d, 248c, 320b; Llorens 113; Wagenaar 117, 183-187.

149 (39.2b). lBadia 251, 3; 290 i nota 35.

150 (39.2d). També el segon pot ser positiu o negatiu (v. núm. 16 del quadre 1; lBadia 290, 1).

151 (39.3c).

Ans (DCVB, DGLC; Sanchis 356; lBadia 251, 3; 3Moll 261); arcaica, usada només en textos arcaïtzants (com el del Parrenostre, del núm. 1), i no usada "nunca en la lengua hablada ni en la escrita corrientemente (Badia). El DCVB la documenta en Maragall. DGLC: "ans conj. Sinó que".

Mes (DCVB, 2 mes; DGLC; Sanchis 366; lBadia 251, 3 i nota 13; 3Moll 261): "en alguna ocasión aparece mes (no incorrec-

ta, pero poco recomendable) en vez de però (...), sólo en la lengua escrita, nunca en las modalidades habladas"; "sin ninguna tradición en el idioma, este mes sólo se explica por calco del cast. "mas"; y es preferible prescindir de él" (Badia). El DCVB la documenta en Verdaguer. DGLC: "mes conj. Però". Dialectalment existeix més que amb valor concessiu ("encara que"); Sanchis 366: "Tira'm una botifarra més que siga de secó. És forma arcaica conservada al Maestrat i la Plana, admissible només en escrits que imiten el parlar dialectal". (La llengua parlada, però, no diu mes que, sinó mas que, com el cat. a.) Sant Vicent Ferrer dóna a mas que valor condicional:

1408 tal missa és conservació de tota la vila,
mas que'y haje V condicions,

el qual potser deriva del valor "mas = però" ("mas // que hi haje..." = "però cal que hi hagi...").

Emperò (DCVB, DGLC; Sanchis 356; lBadia 251, 3; 3Moll 261): "emperò (tampoco incorrecta, pero igualmente poco recomendable, aunque tiene un uso muy generalizado en algunas comarcas, como en tierras de Gerona)" (Badia). El DCVB la documenta als dialectes oriental i balear. DGLC: "emperò. Però".

152 (39.101). Llorens 113-121; Wagenaar 117-141.

153 (39.101). Però aquest fenomen és probablement un gal·licisme, segons els autors (Llorens, nota 1 de la pàg. 156).

154 (39.102). nos qui nihil magis quam justum Dei judicium praedicamus (St. Jeroni; citat per Ronjat 745).

155 (39.103). Bourciez, loc. cit. a 39.1; Foulet 346, 347, 364.

156 (39.103). Grevisse 715 Rem 2, 953 Hist, 971b, 984 Rem 2, 1031 Rem 4, 1036 Rem 4; 1045, 2.

157 (40.1). Les definicions que donem d'aquests símbols només serveixen dins aquesta tesi i no tenen cap altra finalitat.

158 (40.4). Si apliquéssim al present estudi la metodologia ge-

- nerativista, potser ens decidirem a qualificar aquest "ambient" de "negatiu subjacent" en lloc de "psicològicament negatiu"; v. 40.4b.
- 159 (40.4). El mot sens(e) probablement exigeix mot X, i al cat. mod. rebutja no (1.6).
- 160 (40.4). "Que el uso de la negación en casos de exclusión potencial no es necesario lo prueban los ejemplos de empleo de otros vocablos en giros de esta índole" (Llorens 15); "cuando se quiere negar o excluir potencialmente (...). El empleo de ni es, en estos casos, a semejanza de lo expuesto con relación a las demás negaciones, facultativo, ya que puede depender del punto de vista del que habla" (Llorens 112); v. també Llorens 129.
- 161 (40.5). Ernout-Thomas 219ss; Bassols I 198ss; Oudot 86; Larousse 629; Ronjat 842; Meyer-Lübke 705-710; lPar 1186-1187; Llorens 14-17, 69, 112, 122, 131; lBadia 236, 4; DCVB (per ex., gaire); DGLC (per ex., gaire); Dubois 148-174; Bourciez 321a, 565; Wagenaar 109ss; Lees; Jespersen 303, 323, Battaglia-Pernicone 210.
- 162 (40.7b). Klima 313; "As for the grammatical similaries of neg, wh, and only, these will now be described as resulting from the presence of a common grammatico-semantic feature to be referred to as Affect(ive). Any Quant(ifier) in construction with a constituent that contains the feature Affect(ive) may ultimately appear as an indefinite."
- 163 (40.7b). Per simplificar, ens referim només als efectes que l'element "Affective" provoca damunt els quantitius, els quals són el principal detectiu al llarg de l'estudi de Klima.
- 164 (40.7b). Quant a la restricció especial que té en anglès la comparativa, v. el que hem dit a 37.2d, nota 133.
- 165 (40.8a). A més dels mots X, alguna vegada en donem algun altre de molt pròxim (cosa, usat sense cap altre mot més específicament negatiu, v. 5.32c; altre) o que presenta proble-

mes semblants (molt, massa: problema de neutralització) o que pot contrastar amb mot X (calque cosa, inclòs a les hipotètiques). El mot gens no apareix, a la mostra, en context H.

166 (41.3). Ernout-Thomas 219 e.

167 (41.3). Ens limitem a copiar i refondre una part dels quadres de Tesnière 87, 6 i 96, 2.

168 (41.4) Quan, als paràgrafs que segueixen, diem que tal paraula exigeix no, s'hi construeix, en prescindeix, etc., volem dir, evidentment, si aquesta paraula precedeix el verb; altrament, és clar que el verb ha de dur no, ja que la frase negativa catalana sempre exigeix una marca negativa davant el verb.

169 (41.41a). En concret:

ningun: gairebé sempre amb no (3.44).

nul (temps): prefereix no, però a partir de M és al revés (7.42-43; 15.22; 15.4).

gens: sempre amb no (10.32).

jamés, jamai, mai: va desapareixent el no, que al final gairebé s'ha perdut (11.31-32).

anc: prefereix no (12.3); però anc desapareixerà del cat.

uncua: prefereix estalviar no (13.2); també desapareixerà.

nunca: sempre sense no (14.2); també desapareixerà.

cap (poc usat): sense no (15.34).

170 (41.43a). Independent, és a dir, en què cada mot sigui definitivament el responsable de negar una de les places o nuclis de la frase.

171 (41.43a). En cat. podem dir (bé que la segona frase no estigui (tan) d'acord amb la normativa):

ningú no l'ha vist
ningú l'ha vist,

on el cast. i el fr. només poden dir:

nadie lo ha visto
personne ne l'a vu.

Quan manca el verb, el cat. també és més lliure que les altres dues llengües (1.4):

<u>cat.</u>	<u>cast.</u>	<u>fr.</u>
-(no) mai	-nunca	-jamais
-(no) res	-nada	-rien
-(no) cap	-ninguno	-aucun
mai (no) vist	nunca visto	jamais vu.

171bis (41.43c). Per ex., en la condicional:

cat.: si en trobes enlloc, avisa'm
 cast.: si encuentras en alguna parte, avísame.

172 (41.52). Concretament:

algun (2.44). Preferència: N1 V N2 N3 Q C;

haver-hi/ésser/fer-se N.

ningun (3.44). Preferència: C N1 V N2 N3 C; haver-hi/ésser N;

N passiva N.

res (4.33). Preferència: N1 V N2; ésser N; N falir N;

N passiva.

nul (7.44; 15.22; 15.24). Preferència: C N1 V N2 N3;

N haver-hi N.

gens (10.32). Pref.: V Q.

gaire (24.33). Sempre V Q.

cap (& 34): V N2; N passiva reflexiva.

tampoc (28.4): oscil.la.

pas (35.5-6): gran llibertat.

al món (16.71): gairebé sempre V C.

lloc (17.2): prefereix V C.

mai, etc. (11.32): prefereix C V.

anc (12.3): gairebé sempre C V.

unqua (13.2): sempre C V.

nunca (14.2): sempre C V.

nul temps (15.22; 15.4): prefer. C V.

} És a dir:
 gairebé sempre Ct V

173 (41.52). Concretament:

a) Caldria precisar la col.locació (almenys) més normal dels mots ja, només, tampoc, també, encara, fins i tot, ara, gairebé, àdhuc, a penes, mai més, pas. (Per ex., a la llengua escrita trobem molt sovint encara en posició final, contràriament al que fa la llengua parlada; escrita: "no l'he vist encara" / parlada: "encara no l'he vist". Vegi's nota 29. Referentment a pas (l.55b), v. la gran llibertat de la llengua antiga: 35.5-6.)

b) L'ordre d'elements, i per tant de X, depèn en alguna mesura de l'harmonia general de la frase i del fet que l'element afectat dugui, ell, algun complement o no. Per ex., si volem posposar res en la frase següent, haurem de desdoblar la frase en dues (introduint-hi el verb haver-hi):

cap ésser viu no té parts →

no hi ha cap ésser viu que tingui parts.

Aquesta segona construcció, que creiem molt productiva en la llengua moderna, no sempre és possible. Caldria estudiar-ho.

174 (41.53). En concret, tenim les següents dades:

no alguna // 2300 (únic ex.; però ja hem dit (41.41b) que algun no pot prescindir del no).

no nequí // 2082 (únic ex.).

no res està més representat: núms. 5, 5' i 6 de 4.41.

nul (temps): cap informació.

gens: cap informació.

mai, etc., anc, uncua, nunca: cap informació.

no gaire: 2334, 2335.

al món, lloc, tampoc: cap informació.

"no pas (+ ...)": ben representat; v. 35.5 i núm. 13 de 35.6.

175 (41.61). Una estructura Neg pura, per ser-ho, ha d'anar caracteritzada per algun element negatiu (no, mot X): per tant, no es pot confondre amb una estructura A (que no admet cap element negatiu). Tampoc no es pot confondre amb una estructura H, ja

que aquesta estructura, de fet, és una mena de compost d'un element o ambient H afegit o superposat a una estructura A o Neg (40.4; 40.7bc); per contra, una estructura Neg pura no conté el dit element o ambient H.

176 (41.62). A causa de la importància d'aquesta qüestió, donem aquí els exs. que hem trobat i n'especifiquem la col.locació i la funció de X, i els tipus H. A més dels mots que a 41.41a hem admès definitivament com a X, aquí donem també res (41.41b), perquè aquesta paraula està destinada a representar un paper important en cat. mod. Subratllem els exs. que transcrivim al text, més avall.

Comparatives / superlatives:

- 258 lo pus... qui hanc V
- 1625 lo pus... que anch V
- 1759 los millors que hanch V
- 1763 lo pus... que jamés V
- 1849 les majors... que jamés V
- 1970 ans que negú (N1) V
- 2023 lo més... que jamés V

Completives de Neg:

- 462 que de ningunes coses (C) V
- 590 qui negú (N2) V
- 812 que negun (N1) V
- 953 que jamai V
- 956 que res (N1) V
- 1011 que yamés V
- 1049 que yamés V
- 1146 que per res (C) V
- 2007 (que) jamés V

Altres tipus de H:

- 452 si... ningun (C) V complet. de condic.
- 457 si per ningun temps (Ct) V condic.
- 263 si nul hom (N1) V condic.

593	si mais (Q / Ct?) V	condic.
594	si en res (C) V	interrog. indir.
670	de present que degun (N1) V	temporal
761	con negun (N1) V	tempor. event. condic.
<u>765</u>	con negú (N1) V	tempor. event. condic.
970	que en res (C) V	complet. de condic.
<u>1047</u>	si yamés <u>no</u> V	condic.
<u>1056</u>	si res (N2) V	condic.
1158	si en res (C) V	condic.
<u>1285</u>	tots quants jamai V	relativa de generalitz.
<u>1291</u>	si degú (N1) V	condic.
1299	encara que degú (N1) V	concessiva
<u>1563</u>	si nulls temps pus V	condic.
<u>2223</u>	c'anc V	relativa hipotètica.

177 (41.8). Sobre els problemes de la mostra o corpus, v. Ruwet
36-38.

A P P E N D I X

C O R P U S

a) CORPUS BÀSIC

HOMILIES D'ORGANYÀ

(Document de finals del s. XII o començ del XIII)

Segons l'edició crítica de Maurice Molho a "Bulletin Hispanique", LXIII, núms. 3-4 (1961), pàgs. 202-209. (Citem, al marge esquerre, la pàgina.)

-
- 202 1/2 si om parlave tan gint com un (...) del món,/ e ere cast
 (...) , mas caritad no avie en él
- 3 atant com lo sein qi sona (...) e a negú no té prod sinó
 ad (...)
- 4 tot qant om à ne qant diz ne fa (...), tot es vanitad
- 5 tot es vanitad e no té negú prod âicel qi caritad no à
 ab si
- 6 Totes les coses del segle són vanitats e caden e tornen
- 7/8 e'nient,/ mas carita jamés no cadrà,/ e cels qi la
 segiràn ja unqa no-i faliràn
- 9 si'ns volem gardar de perdició e de vanitad, obs avem (...)
- 10 qe om am Déu màs qe nula res, e tot cristià així com (...)
- 11 Aqesta é l'amor de Déu e de tot cristià
- 12 qar Déus es pus car qe nula res
- 13 l'esperit d'om qi ja sempre durarà, e totes altres coses
 (...) periràn
- 14 per les coses peridors no vulams lo gog del (...) paradís
 perdre, ni per les vanitats del secle
- 15 qe om se tola de mal e pecad (...) e segesqe-la
- 16 Aicel om (...) qi no fa mal e perdona a aqels qi (...)
- 17 apela ô l'asmosna caritad més qe altra re/
- 18 / qar és onranza de Déu màs qe nula res
- 19 cel qi dona almosna (...) fa bé e a Déu plader e amor e
 onranza, e Déus redra'lls (...)
- 20 Sapiats (...) qe tot lo bé qe om fa ni diz per bo cor e

per pentència de Déu, tot és caritat e salvament
 (...). E per zo (...)

- 21 qe nulla obra non és bona ni perfeita senes caritat
 22 cel qi à caritat no ret mal per mal e cels qi estan mal
 23 fa avenir./ Encara aqel qi à caritat no à enveja a
 nula re e no mou barala a nul om, e no mou barales
 entre uns frares e altres
- 24 Qi caritat à no qer aqeles coses
 25 no vol (...), mas solament (...)
- 203 26 qi à caritat no à paor for de Déu.
 27 E encara si dix Sent Paul
 28 Això vol dir e mostrar qe (...)
 29 De la una part conoxem e de l'altra prophetams
- 30/31 conoxem aquest segle qe és nient,/ emperò profitam lo re-
 gisme de Déu (...); emperò aqeles coses (...)
- 32 ajam caritat vera senes ira, senes avarea, senes urgul,
 senes (...) cobeeza
- 33 demostra la paraula de Déu qi cad el cor del om, e ven
 Diable e la tol del cor
- 34 e amen les terrenals coses e meins preden les celestials
 35 retén bé la paraula (...) senes avareza e senes adulteri e
 senes escarn e senes neguna oreeza
- 36 A vos és donad a conoxer lo mester (...) pus qe aquels qi
 mils o crezen per paraules
- 37 Donces (...) rezebam la paraula (...) e retingams-la
- 204 38 faren fruit (...) senes nulla oreeza
 39 Et enaprés d'aicò (...)
- 40/41 E'l ceg (...) fed grans gràcies a Nostre Seïnor/ qan
 videren lo tan gran miracle, feren grans gràcias
 e grans laudors a Nostre Seïnor
- 42 et él (...) cridave
- 43 aizò porta aital figura de tot pecador qi és en tenebres
 de mort e en cegera de pecad e d'avoleza e de no fe
- 44 qe él nos traga de tenebres de mort e de no fe

- 205 45 devem puxular Nostre Seïnor (...) entro a Nostre Sèiner
ne prena mercé per lo puxoule
- 46 Tornad-vos a mi (...) ab tot vostre cor (...). No dix
mica ab la meïtad del cor, mas ab tot lo cor
- 46bis primerament són pensades, e pux són messes en obra
- 47 Del cor ixen (...) homicidis, adulteris (...) e tots los
mals del món
- 48 car si bé no's torna om de bon cor a Nostre Seïnor, non
o farà d'altra causa
- 49 si pren om penitència de sos pecatz, si'ls à feïtz d'om
qe aja mort e altres moltz, en reté ab si negú,
pauc li val sa penitència
- 50 Qal prod és ad om qí à pres altruí aver o per engan o
per ladronici (...) e pren sa penitència (...)?
- 51 Si (...) tu'm vols ren donar del teu, va-te primerament
acordar ab ton proxme (...),/
- 206 52 /car enant no redebria tu ni ton do
- 53 dix qe no perdonaria Déus pas lo pecad ad om que aja altruí
- 54 aver,/ si no'l red e no ss'en acorda ab él si far o
pod; e si far no o pod, si li clam mercé.
- 55 bo és altruí aver a pendre, mas mal és a rendre
- 56 E qals qe pegads aja om feïtz (...), ne qals qe falimentz,
ara (...) nos devem tornar a Déu
- 57 Nostre Sèiner grans penas e grans trebals e grans dolors
soferí
- 58 Qar enaixí trobam qe él dejunà XLª dies e XLª nultz, qe
anc no beg ne mengà
- 59 Senniors, él no dejunà gens per zo qe él agés peccad
feit (...), mas per exemple
- 60 No viu om solament de pa, mas de les paraules de Déu
viu om
- 61 enaixí com lo cors mor si no à pa terenal, aítambé mor
l'arma si no à pa celestial

- 62 Qan lo Diable vit e conog qe re d'aizò no faria Nostre
Sèiner
- 63 Tu ja no tentaràs Dèu (Non tentabis D.D. tuum)
- 64 Qan lo Diable (etc. = n° 62)
- 65 el plus alt mont qi és en la tera de flum Jordà
- 207 66 él volia tentar aquel seïnor qi és sèiner de tot lo món
- 67 e gitar en infern si qe jamés no nasqués
- 68 anc no's tornà ad él ni anc mal no li fed
- 69/70 bé podem saber qe negú om no escaparà qe'l Diable no'l
exag,/ just ni pecador
- 71 Adam, qe Déus avia feït al seu semblant (...): anc aizò
no'l ne garí qe'l Diable no'l tentàs e no'l enganàs
- 72 qe aizò qe seu no ere ni en som poder, aizò li volia donar;
- 73 tot era de Nostre Seïnor zo qe él li volia donar ni él li
prometia
- 74 Per qe Nostre Sèiner nos o dix ab la sua domenga boca:
no'ns o manà gens per altre, mas él nos o veng dir
propiament del cel en tera
- 75 Negú de nos zo dit no enganàssem los altres
- 76 per zo qe'ls (...) judeus no'l anasen cercar en altra
terra, -ja veng él en les ciutatz qi són en (...)
- 77 qi són molt fortz si qe'ls fils d'Israel anc no les pogren
pendre
- 78 molt gran savieza ag(...), per qe qar en persona d'om
conog Déu, zo és qe vit la umanitat e credeg la
divinitad
- 79 les gentz qi eren meïns credentz
- 80 Sancta Eglésia no cese de pregar per son poble
- 81 e per zo, si la fe és malauta, -zo és la nostra ànima,
(...) per nul pecad qe lo cors aja feït-,/
- 82 /la mare (...) deu clamar (...) per dejuni e per almoines
(...) e per tot bé feït
- 83 devem saber qe si la fila (...) fa nul pecad, (...) la
mare deu pregar

- 84 devem saber qe Nostre Sèiner no respós a la femna per
tres vegades
- 85 tot per zo qe no aghesen excusa los judeus
- 86 volia'n provar si avian misericòrdia (...) qe pregasen
per aqesta femna o no
- 209 87 Déus no od pecadors, per qe qar anc aqesta femna no la
88 volg audir /tro qe ag parlad ab los diciples
- 89 Aizò porta significanza de tot peccador qi està en peccad
e en males obres

LAS VIDAS DE SANTOS ROSELLONESAS

(Document de l'últim quart del s. XIII)

Segons l'edició de J. Corominas, a "Anales del
Instituto de Lingüística de la Universidad de
Cuyo" (Mendoza, Argentina), vol. III (1945),
pp. 126-211. (Citem, al marge esquerre, la pàgina.)

-
- 186 90 som <en> peregrinatio' e en gran batala totz temps.
E aquest temps representa (...)
- 91 entró al aveniment de Nostre Seyor
- 92 la esgleya te verament la cosa mas no's segeix l'orde dels
temps
- 93 Axi con los evangelis fan moltes vegades
- 94 Veus que jo fas totes coses noveles (llatí: "ecce nova
facio omnia")
- 187 95 adoncs venc lo gran metge quant per lo mon jaya lo gran
malaute
- 96 mas, que profitava a nos si erem enseyatz e resemutz si
encara apres la reensó erem retengutz caytius?
- 97 veni a degliurar nos e no't vules tardar

- 98 de tot liguament de colpa absoltz
 99 vine e amena e tre l'ome ligat de'la carcer
 100 O reys de gens, vine, salva l'ome
 101 tot mercader dona e reeb; dona aquí que a e reeb aquí que
 no a
 102 Dona que hom renasques per aygua e per Spirit Sant, e
 que hom resuscitas. E que hom per totz temps reyas
 103 Cor si debesir volem entre be e mal (...)
 104 per so cor adoncs lo mon no será senes murmur quant la
 mar se levará
 105 tota la volatilia del cel (...) s'a-justaran en los camps
 cascuns d'un linatge
 106 totes les besties veñran (...) bruaulan e cridan senes
 que no manjaran ni beuran
 188 107 per que no seran aquí e en locs en aviró estans
 108 Yo aquí fam e no'm donas a'menjar
 109 E'ls altres no seran jutgatz
 110 Qui no creurà ja es jutgatz
 111 considera quant gran sia la vertut de la crou
 112 lo sol escurzirá e la luna lo seu lum no dará
 113 la crou es mes clara que'l solet ni la luna
 114 cor tota cosa mot vil de terra avetz plus amada que la
 mia justícia ni la fe
 115 menysprearan tan greu preu de la sua sanc
 116 cor no flixará negun per temor
 117 lo iutge (...) no pot esser enganat per paraules ni's
 blega per dons
 118 cor senes vou pensa parla ("sin voz habla el pensamiento",
 J.C., nota a pàg. 188)
 119 lo primer es lo Diable recitan (...) en qual ora nos
 pequem, ni quin be adoncs en aquel temps fer deguem
 120 si quers qui t'acusará, jo dic que tot lo mon, cor offen-
 dut lo Creator será offendut tot lo mon
 121 de la part dreita seran los peccatz qui l'acusaran, e de

- la part senestra seran senes fi de demonis
 122 lo mesquí peccador, (...) en qual loc porá fugir?
 189 123 refutaren de tot en tot la predicació
 124 totz temps e servit a luxuria. Mas alcuna vegada eu
 recebí l'avangeli
 125 ix fora, (...) e no tocs mi ni no presumesques sa intrar
 126 l'apostol los maná que la anessen estar on no porien
 noure a alcun home
 127 el vi que I jovencel mort era portat per les gens
 128 sien (...) escarnitz entró que, nuds de be, les animes
 de lurs corses exquen
 129 el la sua passió viu abans que la recebes
 130 lo fil del home será liurat e flagellat e crucificat
 131 E encara per altra rasó manifesta es mostrat que de'grat
 la recebé
 132 gran multitut (...) a el venc diens: No nosent es la
 sanc d'el e senes colpa es dapnat
 133 los quals emperó pregá l'apostol que no enpeytassen lo
 seu martiri
 134 fuist ornada, ans que en tu puyas lo Senyor
 135 No'm lex, Seyer, viu devalar de la crou
 136 Egeas, emperó, ans que a la casa tornas, (...) morí.
 137 mes volguí esser exilada que si al espos meu trencava
 la fe
 138 les tues riqueses as menys-preades
 139 prepos-li hom abans alcuna questió
 140 dix que hom li preposas altra questió pus greu
 141 Quira-li hom en qual loc la terra sia pus alta que tot
 lo cel
 142 a tu d'aysó mils te respondrá que eu
 143/144 Mas eu nuls temps lay'sus no fuy./ E per acló aquel
 espay nuls temps no mesuré
 145 assí no s'encendrá lum entró que Nostre Senyor se venge

del seu enemic

- 191 146 E en altre loc es lest que Metodi (...)
 147 Pregunyan los nautuners que, si als que no, acorreguesen per
 cascuna nau de C muytz de blat a la fam dels famejans
 148 lo qual (...) dix: "E que'us a dit aquela fembra ni que'us
 a portat?"
 149 Als quals dix el: "aquela es la no nedesa Na Diana"
 150 e solvé los cavalers, e sens mal ab si los se'n maná
 151 Preguá los altres que li quereguessen adjutori
 152 Santa Lucia ac belea de virginitat senes tota corrupció
 e ac escampament de caritat senes alcuna no nedea
 amor
 192 153 quant seras morta per aqueló e daras cor ab tu portar no
 o poras
 154 Dona-o donques mentre que vius e axí auras la mercé
 155 apelatz encantadors, qui dels seus encantamens la mau-
 guessen, de tot en tot moure no se'n poc
 156 quant volien fer parlament, o per delitar quan no avien
 res que fer
 157 que aytals cases nuls temps no foron fetes, ni nuls temps
 no's faran
 158 E per lo trebucament encara de les altres ydoles
 159 per que no volc que les seues gens l'a-pelassen Deus ni
 Seyor d'aquí enant
 160 los sodomites qui en tot lo mon eren en aquela nuyt
 moriren
 161 E quant la jus fe intrat el fo ses tot sen
 162 les fasien fer pus que als homens
 193 163 per so cor senes enpaytament presicar poguessen
 164 per so que mils senes enpaytament lo poguessen alebear
 165 e aqueles peres davant tota la gent el feu trencar
 166 con Sent Johan estegues en sa velesa (...) e a'penes per
 los discipols fos aportat en la esgleya

- 167 amatz la un l'autre
 168 Son ditz innocens per so cor vida no nozent agren/
 169 / en assó que a negú els nul temps no nogren,/
 170 / ni a Deu per desobediencia, ni a lur pruyme per no
 dretura no nogren,/
 171 / ni a'si matexes per malea de negú peccat no nogren
 172 un arbre (...) que val mot a salut (...) si'l fruyt, o
 la fula, o una part de l'escortxa es ligada en lo
 col
 173 per que fe aucir totz los enfants qui eren en Besleem
 194 174 no devia hom posar sa esperansa en home vel que sos
 cabels se tinses
 175 un os de peys en lo trangolador d'el s'entravessá en tal
 manera que no lo'y poc hom trer en nenguna manera,/
 176 ni el no poc trangolar
 177 que'ls crestians no'l devien cobre ni acompayar al dimenge
 178 per so cor no as volgut que sia escampada la sanc dels
 enfantz no nozens (=quoniam exhorruisti effusionem
 sanguinis innocentis*)
 195 179 no anava gens per aytal moviment con les altres esteles
 qui van per lo fermament per lo lur sercle, ans
 anava (...) per l'aer
 180 un corb portà dos tans de pa que no sia a 'N Pol
 181 si tu dejunes e eu estat de tot en tot que no menug,
 e'si tu veyles eu aytambé estau de tot en tot que
 no dormi
 182 co'ls peixes morien en loc sec senes aygua
 196 183 que a'penes abastaven a sebelir
 184 e fe manament que hom no'ls donas a menyar
 185 o lenga enverinada de Diable, no temi res los teus
 turmens, mas sol aysó tem eu molt que tu't refreges
 que'm ages mercé
 186 cor sapies que con eu te veg mout irat, adoncs m'alegri

eu pus

- 187 jo no vul que tu aminves a'mi negun dels turmens
 188 que tu confes que est vensut en totes cozes
 189 les portes de la'yglea, emperó, gens per el no s'au-
 bren
- 190 tu vingest a nos, no som ges vengutz nos a tu
- 197 191 en guisa que no volc menyar ("adeo ut nec cibum sumere
 192 uellet") || que om no'm atrobas cor una mesalya
 quant e'm moria ("ne inueniretur morienti mihi
 nisi unum tremisse")
- 193 eu no se ges de metgia
- 194 eu no se de l'art de medicina, ni se ges de metgia, per
 que no't poyria garir (occità: "ieu no siey de
 l'art de medicina, per que no te poyria guerir")
- 198 195 ve-te'n (...) sa <e> senes mal
 196 garda't que tu no li o diges (occità: "garda-te d'ayssó
 que tu non ho digas" / llatí: "uide ne hoc sibi
 aliquatenus confitearis")
- 197 els no li volgren en neguna manera lo loc enseyar
 occ.: "els no li volgron lo loc en neguna maneyra
 ensenhar"
 llatí: "ipsi locum nullatenus indicare uellent"
- 198 E con el esteges aquí VI dies tristament senes mengar
 occ. { "mens de manjar"
 "sens ma(n)jar" (Forcalquier)
 llatí: "sine cibo"
-

CRÒNICA DE DESCLOT

(Document de vers 1280 o 1285)

Segons l'edició de M. Coll i Alentorn, a E.N.C.,
Ed. Barcino, volum II, Barcelona 1949. Buidades unes
70 pàgs. en sis cates (pàgs. 5-19, 31-41, 63-75, 95-
105, 134-151, 170-183) (Citem, al marge esquerre, la
pàg.)

-
- 5 199 conquestes que feren sobre saraïns e sobre altres gens
6 200 e l'altre hac nom don Ferando
201 murí la (...) emperadrits (...), e l'emperador pres
altra muler
- 8 202 sdevenc-se que, abans que'l bon comte (...) fos al
setge de Leyda (...)
203 fo ventura que, per alcuna raó que yo jo vul ara contar,
que'l comte (...) lo gità
- 9 204 sapiats que res que mester vos sia no'us falirà en ma
cort
205 que no li falí res mentre que fo en la sua cort
- 10 206 per tal cor yo he nobla cavaleria e bones gens d'armes
11 207 obra de Déu, a la qual nul hom no pot melorar./
208 / Per què tothom se deu esforsar
209 Quant lo bisbe (...) hac parlat, levaren-se d'altres
bisbes
- 210 és gran (...) honor nostre, e anc per nul temps no oym
res hon pus alegres fóssem
- 211 per què ("per la qual cosa") yo són molt pagat de
vosaltres
- 12 212 e si nós podem aver primerament aquela vila, per nient
~~no~~ aurem puys tota l'altra encontrada ~~per nient~~
213 ^{a penat...} d'enantar lo feyt abans que éls ne sien apersebuts
214 cassà-lo tant, tro que'l pres e tolç-li tota sa terra

- 215 mas no li reté res de so que li avia tolt
 216 E quant lo rey ha aüt son consel d'anar sobre Fraga, e
 aquest cavaler se pensà que ara se puria venjar
 del rey, e pres son caval e ses armes e exi's de
 la terra
- 13 217 tots los sarayns de tota l'encontrada foren justats,
 e foren molts grans gens, que no sabem lo compte:
 tants foren
- 218 e'l rey fo armat ab tota sa gent
 219 E mentre que la batala era molt gran e que'ls sarayns
 (...)
- 14 220 E'l rey se perdé, que no'l trobà hom, ne viu ne mort.
 221 Aquest rey no avia enfant negú, mas avia I germà
 222 e les gens de la terra anaren-se'n a aquela abadia e
 dixeren (...)
- 223 nós havem perdut nostre rey e gran res de nostres gens,
 e som romases sens hereu e sens govern
- 224 sí faré, ab I covinent: que sempre que yo aja aüt I fil
 ho I fila de qualque muler yo aja, que sempre yo
 me'n pusca tornar en l'orde.
- 225 Assò li atorgaren los barons de la terra
 226 la terra romàs sens rey gran temps
- 15 227 tengren conseyl (...) en aqual manera purien ben maridar
 aquela infanta (...), ne qui pudrien aver per
 senyor
- 16 228 lo melor senyor e'l pus honrat que negunes gens qui
 sien e'l món
- 229 que no ho dic per amor que li aja, ne per bé ne per
 profit que yo aja aüt d'él, ans n'è aüt dampnatge
 e desonor, mas per so cor conec que és gran honor
- 230 lo melor cavaler, e'l pus prous e del pus alt linyatge
 qui sia e'l món
- 231 és a la porta ab gran res de cavalers

- 17 232 e manà que hom lo lexàs entrar
 233 e en altre tayl yo no'us vendria denant sinó claman
 mercè
 234 lo pus honrat comte e el pus prous qui sia e'l món
 235 no vul éser apelat rey; que yo són ara I dels melors
 chomtes del món, e si era apelat rey, no seria
 gens dels majors.
- 18 236 e liurà-li hom tot lo regisme
 237 d'aquesta dona hac I fil (...), e I altre fil qui hac
 nom En Xanxo
- 19 238 e ac I^a fila sens plus de la sor del rey En Pere
 31 239 e aquí éls s'atendaren tro que totes lurs gens fossen
 justades
- 32 240 al pus tost que poguessen
 241 Mas emperò anc tant no's cuitaren (...), que'ls sarraïns
 agren passats los ports de Muredal
- 33 242 per tal que, abans que fossen creguts (= "crescuts") de
 gens e de secors, los aguessen vensuts
 243 Mas a Déu no plac
 244 cavalcarets tant tota la nuit tro que siats prop de les
 tendes
 245 gardats-vos que d'aquest feyt no parlets a nuyl hom vivent/
 246 / tro que siats en l'aguayt
 247 que nuyl hom no podia saber lo nombre
- 34 248 Quant (...) los agren absolts de tots lurs pecats
 35 249 no podien esvair ne anar avant
- 36 250 Quant (...) veeren assò, cuydaren-se que aquels cavalers
 aguessen esvaïda tota la host
 251 muriren-hi bé LX M^a sarraïns, sens les femnes e'ls enfants
 252 Quant lo rey de Castela e'ls altres reys e tota l'altra
 gent agren vist
- 37 253 e demanaren-li del feyt dels sarraïns con era ne com no.
 254 Mas yo -dix lo rey d'Aragó- no'y són gens estat, que ya

- era feita la batayla abans que yo fos là
- 255 nós no'n sabem res, mas (...)
- 256 per què par bé que en alcun obs siats estats (=la qual
cosa fa suposar amb prou fonament que us heu trobat
en algun destret")
- 38 257 lo rey no lur respòs res d'aytant enfora que lur dix que
si avien mester res d'él ne de sa terra, que ho
pensassen de pendre
- 39 258 Aquest rey (...) fo lo pus larc hom de donar qui hanc
259 fos per nuyl temps, / que no fo hanc nuyl hom, fos
cavaler ne jutglar, (...) que'n anàs fadigós
- 260 les gens no podien sofrir los greuges ne'ls dans
- 40 261 no li romàs res sinó Xibllia
262 que no ho podien plus sofrir
263 e si nul hom huymés li'n parlava, ne fil ne altre, que'n
faria tal justícia que no fo feyta
- 264 Quant los misatges agren assò entès que'l rey avia dit,
no agren gens paor d'él e dixeren-li (...)
- 265 nós vos deym (...) que huymés no'us entremetats del feyt
del regne ne'us trebalets de res, mas (...)
- 41 266 ab què mal ne dan no'ls fassats a éls ne a la terra
- 63 267 Mentre aquest (...) se nudria (...)
- 268 En Jacme fo ja cregut (=crescut*), que ben avia ja
XX ans, e anà-sse'n a Saragossa
- 64 269 fo lo pus bel hom del món; /
270 / que él era major que altre hom I palm
- 65 271 E fo molt ardit, e prous de ses armes (...), e agrada-
ble a tota gent
- 272 En Jacme pres per muler la germana (...), e hac-ne I
fil (...). E sempre departí'ls hom, per ço car
eren parens
- 66 273 que no tem nuyl hom (=complement directe*), per gran
poder que aja, sol que agen què mengar

- 274 Lo rey estec aquí (...) que no 'y poc res fer
 275 E quant viu que res no'y podia acabar (...)
 68 276 e gasayats (=«guanyeu») hic, e hic fèts vostre prou e
 sòts salvs e segurs
 277 que yo li deja trametre II naus (...), e, si no, que'm
 tenga per son acunydat./
 278 /E yo deman-vos lo rey quin poder ha ne si me'n cal
 tembre, o si les li retré
 279 tenc assetgat I (...) casteló (...) e hac-se'n a partir,
 que anc no'l poc pendre
 280 ya no li retats res que ajats pres
 281 E éls no'u feeren sinó per ço que (...)
 282 Lo rey malorquí reté respost (...) e dix-li que no'l
 retria
 283 gens de les naus ne de la roba/ e que no preava res sos
 acunydaments
 70 284 fer-lur he lur obs de tot quant auran mester entrò que
 la terra sia conquesta
 71 285 que hi iré ab C menys I cavalier
 286 e donar-lur he bon sou, e prou pa, e vi e civada
 287 e no me'n vendré tro que Déus vula
 72 288 e no me'n vendré més tro que la ciutat e tota la terra
 ajam presa
 73 289 que'us seguiré ab X cavalers e ab CC servens sens
 (=«sense comptar-hi») escuders e altra companya
 290 tro que dessà siam tornats
 73 291 calà (...), que no volc pus dir
 292 e no's partirien d'él entrò que la terra aguessen gasa-
 yada
 96 293 Co as tu nom? -(...) Alf m'apela hom
 294 Diques-me, lo rey hon és ne què fa?
 295 e cuyden-te vedar que no prengues terra en nuyl loc
 de Malorcha

- 296 sy't cuytes de pendre terra (...) abans que éls sien
 exits de la ciutat
- 297 que a ^{la}nuyt (...) que dejen moure per sercar la ribera
 tro que ajen trobat hon prenguen terra
- 97 298 e que no'y avia dels serraïns negú
- 98 299 e fo e'l pug ab gran res d'altres gens
- 300 Per res que veéssets, no'us moguéssets d'aquí/
 301 / tro que yo sia tornat a vosaltres
- 302 and-sse'n (...) ves los sarraïns, e escosi-los quants
 eren ne quants no
- 303 los sarraïns són grans gens
- 304 encalsaren-los tro en la montanya, que no pogren anar
 pus avant per les montanyes qui eren altes
- 99 305 En aquesta batala moriren bé II mlia sarraïns, menys
 d'aquels que retengren a presó
- 306 no eren estats en aquesta batala ne'n sabien res
- 307 mas los sarraïns s'eren enboscats en les montanyes e
 no'n trobaren gayre
- 100 308 les naus e els lenys grans romaseren tro a l'alba que
 no feeren vela per anar là hon lo rey fos
- 102 309 e nul hom no's partisca de la mia senyera
- 104 310 anats-los ferir, e yo romandré assí ab sol I cavaler
- 311 e En Guilem de Moncada, qui'ls viu venir, volc-lur
 escapar, per ço cor no era mas ab I cavaler
- 312 E el cavaler (...), mentre que els saraïns se combatien
 ab En Guilem de Moncada, deffensà-se al mils que
 poc
- 135 313 anaren per la ciutat a amunt e aval aucient sarraïns,
 sí que tot aquel jorn no feeren als
- 314 dixeren-li que lur feés liurar lo castel (...); e él
 sempre tramès missatge, e aytantost fo retut.
- 136 315 E reposaren-se aquela nuyt; e era'ls bé mester, que molt
 avien (...) trebalat.

- 316 E demanaren-lo de moltes coes
 317 Mas anc al entrar ne al pendre de la ciutat no'y muriren
 mas V crestians a peuç, que foren e'l val trobats.
 318 que si'ls sarraïns morts no gitaven de la ciutat ans que
 pudissen, que nuyl hom no'y puria durar, ans aurien
 a desemparrar la ciutat
 319 donaren M jorns de perdó a tot hom que I sarraï mort
 gitàs fora
- 137 320 E'l rey partí la terra (...) e donà-la-lur francha (...),
 sens dret ne usatge que no fossen tenguts de donar
 a nuyl hom./
- 321 / Encara, que tot hom hi fos franch, anant e vinent,
 crestià, e jueu e sarraï, de tot ço que aportàs
 ne'n tragués, que no fos tengut de negun dret a
 donar.
- 322 tornà-sse'n en Catalunya e pensà d'altres afers, segons
 que en aquest libre trobarets e oyrets.
- 141 323 ha feyts ajustar tots los sarraïns (...), e són sens
 nombre a València; /
- 324 / e al matí seran tots assí, que'us cuyden pendre menys
 de contrast
- 325 n ['] hi hac alguns que dixeren que (...)
 326 e aquesta gent menyscrescent sia destruïda
- 142 327 Però nós serem més que éls
 328 e cascú estia ab bon cor e ab ferm, que ang la senyera
 d'Aragó no tornà atràs
- 329 que molt més val murir a honor que viure a desonor
 330 que éls són grans gens sens nombre
- 144 331 e tengren los crestians (...) mils que si'ls tenguessen
 a València
- 332 los uns quaiyen morts sobre'ls altres
 333 lurs cavals eren lassats e hujats, qui no pudien anar
 sinó sobre hòmens morts

- 334 que muriren senes colp
- 145 335 e no agren perduts mas III mília hòmens
- 336 féu tancar (...) tots los portals de la ciutat, sinó I
portal hon entrassen e exissen
- 146 337 que sol en lo regisme de València ha CCC castels de
rocha que no tenen nuyl hom, sol que ajen què menyar
- 338 Anaren tant ves Espanya, tro que vengren a la ciutat de
València
- 147 339 estec tant aquí ab ses hosts, tro que la ciutat fo molt
destreta per fam
- 340 E qui hac moneda ne volc comprar molts bels matalafs de
cendat, ne d'altres draps, ne bels cobertors, ne molt
bel drap de ceda e d'aur, ne molt bel arnès, ben
pudia gasayar la meytat
- 341 e aquí cativaren-ne molts (...), e lur tolgren gran arnès
e gran tresor.
- 148 342 Puy's anà asetgar Exàtiva, I castel qu'e'l món no'n ha
tan forts ne tan reyal
- 343 e la muntaya és tan forts que no'y pot hom muntar sinó
per I loc
- 149 344 que per forsa no'y podia res acabar, mas en blandén e
ab maestria
- 345 e no aportà negunes armes mas I^a espaa
- 346 qui no dupten (= "temen") nuyl hom d'armes
- 150 347 Yo'us donaré (...) la vila de Muntesa, tan solament que
tingats mi per senyor
- 348 dixeren-lur que's retessen, que huymés no's pudien tenir
- 349 que no'y pot hom entrar sinó per pont
- 170 350 aculf-lo molt gint, no per tant que no'l volgra jamás
veer en ça terra per ço que ya nuyl temps no li
retés so que (...)
- 171 351 Karles no li dava negun recapte
- 352 E vós tramesés-me a dir (...) que si vós venfets a el

- desús del rey Matfré ne conquestàvets la terra, que
me'n donarfets tal partida (...)
- 353 us prec que'm donets de la terra (...), o que'm retats
lo tresor (...)/
- 354 / - Sire Anrich -dix lo rey Karles-, yo no són ara
pas aparelat que'us renda vostre tresor,/
355 / ne yo no é pars en cor que'us dó I palm de ma
356 terra ne plus./ Mas quant yo'u auré bé aparelat,
sí'us rendré vostre tresor (...)/
- 357 / - Sènyer -dix N'Anrich-, yo no vul vostra ratió,
que gens no'm pensava que enaxí vos capdelàssets
de mi
- 172 358 que no'us vul plus segir
359 vós podets anar là hon vós vulats, mas del tresor yo
no'us retré ara gens
- 173 360 que ja no trobarem qui en camp nos gos estar;/
361 / e si ho fan, hanc no veés tanta sanc escampada
362 amaran més la nostra partida que la sua
- 174 363 ordonà ses batales e ac bé tres tans de gent que Corralí
175 364 e'ls altres feriren en la segona escala (...), sí que'ls
flamencs e los prohensals, ne'ls altres de la host
de Carles, no pogren sufrir los colps de les lançes
ne de les espaes dels alamays, ne dels romans e
dels cavalers pisans
- 365 que'ls cavals no pudien anar sinó sobre cavalers
- 176 366 e abans que sien aparelats aurem-los descunfits
367 qui's pensaren que fossen major gent que no eren
- 177 368 Corralí demanà'n de conseyl (...) si tornarien en Roma
ho què farien./
- 369 / - Seyer -dix lo comte Galvany-, si nós tornam en Roma
ne'ns aturam en aquestes parts, ho serem morts ho
preses
- 178 370 e nuyl hom no'ns conixerà
371 que nuyl hom no'n sabé res

- 372 e anaren-se'n a peu, tant tro que vengren a la mar
 373 e no pogren anar plus a avant ...
 374 Mas assats prop d'aquel loc avia I castel
 375 no (...) avien menyat bé avia II jorns, sinó fort poch
 376 e, quax qui va fer leya ho sercar alre, partif's de la
 barcha
- 179 377 e pres-los sens tota defensó
 378 e el cavaler tenc-los tant ab beles noves tro que ac
 tramès missatge al rey
- 180 379 no era maraveya si corralí la demanava ne'n garreyava
 ab Karles
- 380 Karles (...) fôu-li talar la testa (...). Mas Carles pas
 no avia entesa la evangeli de sen Matheu, d'un rey
 qui perdonà a I seu serv
- 181 381 trobà en la carrera I serv del rey pus minve de si,
 quayx son conpayó
 382 serv malvat e desleyal sens mercè
- 182 383 en la perfonda càrcer hon no exiràs jamés
 384 en la perfonda càrcer hon nuyl temps puyx no exí
 385 e no lur feeren nuyl mal, ans los lexaren anar
 386 Karles regnà molt cruelment (...), sí que les gens
 l'avien molt en ira
- 37 387 mas trop s'eren tardats

Cap. 167 (vol. V)

p. 127:

- 388 entraren en la ciutat de Gerona ab gran alagria, e ab
 grans crits e ab gran algatzara; mas no'ls durà
 longament, ne poseyren guayre aquella ciutat

p. 156:

- 389 ja fos cosa que avia meys de gent (...), mas avia tan
 bona cavaleria
-

Altres exs. de Desclot. Els 390 i 391 són trets del DCVB. Els altres, del mateix volum que hem buidat (en citem la pàg.)

- 390 Lo apostoli vedà que no la prenés per muller (Cròn., c.4; DCVB, vedar)
- 391 Lo castell e la vila porien aver puix per nient (Cròn., c. 74; DCVB, l nient)
- 392 Per què (=per la qual cosa) tothom se deu esforsar de presona e d'aver que'us ajut (11)
- 393 e que dura cosa li semblava que desemparàs l'orde (14)
- 394 assò és cosa a la qual vós no'us podets escusar (14)
- 395 avia preses II naus ab tot l'aver e les presones (67)
- 396 que li degué trametre aqueles II naus ab tot l'aver e les persones (67)

RAMON LLULL. Obres essencials, vol. I, Barcelona, Edit. Selecta 1957. En buidem unes 51 pàgs. (comptant per dues les de dues columnes):

Libre d'Evast e d'Aloma e de Blanquerna:

pàgs. 123 a 131 (doble col.)

pàgs. 260 a 268 (id.; Libre d'Amic e Amat)

Poesia:

pàgs. 1287 a 1293, 1301 a 1305, 1308 a 1312.

-
- 124A 397 dava-li faenes per ço que en son pensament (...) no entrassen malvades cogitacions
- 398 Mas Evast no volgué, ans volgué dar senyal (...)
- 399 per tal que no se'n torbàs lo sagrament
- 400 los rics, qui no han en memòria la passió
- 124B 401 En la casa d'Evast e d'Aloma no havia ningun servent

- 402 per tal que (...) no fossen ocasió d'engendrar en Aloma
ningun mal pensament
- 403 Tota la ciutat valia més per la bona vida (...) d'Evast
- 125A 404 Molt temps estigueren (...) sens haver fills
- 405 ¿És alguna cosa que jo puga fer per què vós siau aconsolada?
- 406 perquè jamai un dia jo no coneguí en vós ningun senyal
de tristor ni de desplaer, fins ara
- 407 mas ara sembla que alguna cosa sia entrada en lo vostre
pensament
- 408 per tal que Evast no entràs en sospita ni en algun dub-
tós pensament
- 409 per ningun temps de ma vida (...) no tenguí (...) pen-
sament ni desig que (...)
- 410 gran tala seria si los béns (...) no havien algun here-
ter
- 411 no hi ha qui la mantinga
- 125B 412 no'm puc abstenir de plorar, ni'l meu cor per ningunes
altres coses no's vol aconsolar
- 413 per la virtut de Déu són creades totes coses
- 414 E Déu no vol dar a l'home moltes coses desijades, per
tal que (...)
- 415 Totes estes coses e moltes altres
- 416 quan no pot hom haver allò que desija
- 417 mas perquè és dubte si serien obedients a Déu, per ço
dubte jo tant en desijar fills
- 418 qui (...) ha e té totes coses
- 419 car jo no só digna d'haver tot ço que desig, /
- 420 /ni los béns que m'ha dats Déu no'ls hi tinc merescuts
ni'ls hi sé agrair
- 126A 421 compliment de tots béns e de gràcia
- 422 tal sagrament no deu ésser donat per ningun malvat
pecador

- 423 perquè cosa és que's deu molt evitar (...) si la dida
és mal sana, e que estiga en pecat, o que haja en
si mals vicis, e que sia de mala complexió, ni que
tinga corrompuda la qualitat ni l'alè
- 424 altra vianda Aloma no donà a son fill sinó tan solament
la let, /
- 425 /car (...) los infants (...) no poden coure ni digerir
les viandes altres, com són sopes (...) que hom
los dóna, o altres semblants viandes que hom los
fa menjar
- 426 e acarreren (...), e destrueixen (...), e no res menys
los causen moltes altres malalties
- 126B 427 lo vestia en tal manera, que en l'hivern hagués algun
sentiment de fred
- 428 de manera que les males humors no s'habituessen d'acar-
rerar-se amunt
- 429 fins a tant que pogué anar e jugar ab los altres
- 430 e no'l costregué a ninguna cosa (...), mas ans lo deixà
(...) al curs de natura
- 431 [li] donà (...), ans que anàs a l'escola de matí, a
almorzar
- 432 als infants no deu hom donar a almorzar de matí sinó
pa tan solament
- 433 perquè no s'avesen a ésser golós ni lépols
- 434 no hi troben tal sabor que costreguen a natura ses
operacions per molt menjar
- 435 hom no'ls ne deu donar si ja ells no'l demanen
- 436 que natura no s'habitua en ell a una vianda més que a
altra
- 127B 437 e no'l pogué atènyer ni trobar
- 438 la ventura és cosa que no ha intenció a si mateixa ni a
altri
- 439 jo de tot en tot jutge (...), emperò que'l ballester

- dega provar (...)
- 128A 440 Diques-me, fill, si'l ballester és tengut al parador de
dar-li alguna cosa
- 441 E la manera del dret (...) convé d'ésser més subtil e
de major consciència que la manera del dret (...)
- 442 lo ballester és ocasionat de dar al parador alguna cosa
- 443 que'l ballester (...) no sia costret de dar part alguna
(...) al parador
- 444 si ho feia, no se'n seguiria la llibertat (...), ni lo
dret temporal no seria sotsmès al dret celestial
- 445 Diques-me, encara, fill, si lo ballester comet pecat
si no dóna alguna cosa al parador
- 446 E si lo parador havia algun dret en haver part del preu
del cervo, l'ordinació (...) seria (...)
- 447 lo ballester no fa pecat mortal si no dóna res al para-
dor. Mas perquè (...)
- 448 per lo qual [pecat] no mereix damnació perdurable, sinó
que'n deu haver menys glòria
- 128B 449 Evast estigué en gran pensament com descobriria a Aloma
(...) lo seu cor, ni com la poria induir a entrar
en orde de religió, perquè molt dubtava que ella
lo volgués difinir
- 129A 450 Molt estranyes paregueren a Aloma estes paraules (...),
e en son cor dubtà que Evast no hagués d'ella algun
desgrat (...), e ans de respondre-li (...)
- 451 e en sospita m'havau posada que vós (...) no tingau
(...) alguna mala voluntat
- 452 Si'us par que en ninguna cosa jo haja fallit ni errat
contra vós, prec-vos (...)
- 453 he jo més menester vostra ajuda (...) que abans.
- 454 la mia voluntat en ningun temps no hagué desplaer ni ira
de vós ni de vostres obres, /
- 455 /ans vos faç a saber que (...)

- 456 no penseu ni dubteu en alguna manera que jo vos tinga en
desgrat de ninguna cosa (...), ans/
457 /vos deman perdó si per ningun temps he fet contra vós
algun defalliment ni cosa que (...). Mas (...)
129B 458 orde de religió és de major sanctedat que no és l'orde
de matrimoni
459 quant més podem més
460 us prec que vós, qui per ningun temps no fos desobedient
(...), que obeïscau
461 siam ensems sens fi en la glòria
462 jamai en mon pensament ni en ma opinió fonc que jo de
ningunes coses vos hagués a desobeir, ni que con-
trast volgués que fos entre ma voluntat e la vostra.
Mas (...)
463 jo per ninguna manera vull ésser contra (...)
464 Mas de l'orde (...) no eixiria per res,/
465 /ni vós (...) no'm deveu consellar que jo prenga altre
orde al qual jo no tinga tanta devoció
466 vós més amau orde de religió que l'orde de matrimoni
467 vós teniu major plaer de passar al sanct orde de religió
que jo no he
468 Quan Aloma entengué que Evast dubtava que ella no s'ex-
cusàs de ço que ell la pregava, sinó per temptar a
ell (...), sos ulls s'ompliren de làgrimes
469 que'l meu cor no sostengué per jamai en ningun temps
tanta de dolor ni de passió
470 la consciència (...) me fa pensar que sia defalliment
allò en què no ha ninguna falta
471 si en altre orde entràvem
472 me convé més amar a Déu (...) que a vós ni a ninguna
altra cosa
473 E en lo meu cor sapiau que hi ha gran passió en quant
jo só ocasió de ninguna cosa que a vós sia greuge
ni desplaer

- 130B 474 en aquest món no ha tan doble ofici ni tan profitós
com és celebrar
- 475 no és lícita cosa que hom vinga (...). Ni per venir a
aquell, hom no deu donar dan ni treball a altri
(...).
- 476 /Ni tot hom és digne ni's deu algú tenir per digne d'a-
quell ofici
- 477 que ninguna altra cosa en mon cor ni pensament fos sinó
Déu tan solament
- 478 l'orde de religió és més dispost (...) que no és l'orde
de matrimoni
- 260A 479 Molt cogità Blanquerna en qual manera faria lo libre ni
de qual matèria
- 480 per tal que (...) Déus li demostràs la manera e la ma-
tèria de què ell feés lo libre
- 260B 481 Demanà (...) si havia en ell nulla cosa romasa a amar
- 482 ¿Tro a quant de temps cessaran tenebres en lo món (...)?
Ni l'aigua (...), ¿quan serà l'hora que haja natura
de pujar a ensús? Ni'ls innocents, ¿quan seran més
que'ls culpables? Ah, quan se gabarà l'amic que
muira per son amat? Ni l'amat, ¿quan veurà son amic
languir per sa amor?
- 483 Sens compliment d'amor no foren los ulls en plor, ni tu
vengut en est loc
- 484 Temptà l'amat son amic si amava perfetament
- 261A 485 ¿Has membraça de nulla cosa que t'haja guardonat (...)?
- 486 de mon amat, qui per més hòmens és desamat, deshonorat,
que honorat e amat
- 487 ¿e qual cosa és pus sensible (...)?
- 488 ¿E qui'm fa cantar, mas tan solament lo senyor d'amor
(...)?
- 489 mellor cosa és veer l'amat que membrar-lo
- 490 Demanà (...) qual era pus prop

- 491 e fo ans l'enteniment a son amat que la volentat
- 261B 492 qui plorà tan longament tro hac feta pau e concordança
- 493 en una casa pus noble que totes les altres nobilitats
- 494 Hac son l'amic (...); e hac paor que no oblidàs son amat
- 495 E plorà, per ço que no s'adormís ni son amat no fos
absent
- 496 No cal que'm parles; mas fé'm senyal ab tos ulls
- 497 e donà-li major de que cell que perdut havia
- 262A 498 (Encercava l'amic devoció en los munts e en los plans...)
- E per açò cavà en la terra si hi atrobaria lo com-
pliment, pus que per terra devoció ha defalliment
- 499 Demanaren a l'amic si comiaria per altre son amat
- 500 ¿E qual altre és mellor ni pus noble que sobiran bé
eternal (...)?
- 501 e defa que pus ivassosa cosa és amor en coratge (...),
que lamp en resplendor, ni tro en oïment;/
- 502 /e pus viva és aigua en plor que en ondes de mar; e pus
prop és sospir a amor que neu a blancor
- 503 Demanaren a l'amic per què era son amat gloriós. Respòs:
(...) Digueren-li per què era poderós. Respòs: (...)
Ni per què és savi (...). Ni per què és amable
- 504 Anc, pus haguf vist mon amat en mos pensaments, no fo
absent a mos ulls
- 505 la mia boca los té secrets e no'ls descobre a les gents
- 262B 506 per ço que hagués companyia de son amat, ab lo qual està
sol enfre les gents
- 507 Dubtà l'amic que son amat no li fallís
- 263A 508 Anc no fugí ni'm partí de tu (...) depús que t'hac cone-
gut (...). - Ni jo, depús que (...), no t'oblidé,
ni null temps no fiu contra tu engan ni falliment
- 509 E miracle és (...) si l'amat no desperta l'amic, pus que
l'ha desirat
- 510 Demanava l'amic (...) què significava lo moviment de les

- fulles ni l'odor de les flors. Respòs: -Les fulles signifiquen (...) obediència; e l'odor, sofrir e malanança
- 511 Cogità l'amic en la mort, e hac paor tro que remembrà son amat
- 512 Amats, per ço que mort ni perill no temats
- 263B 513 Respòs lo loc: -Com en mi era ton amat, soferia per ta amor major treball e malanança que tots los altres treballs ni malanances que amor pot donar
- 514 No'm pots haver tot sens que tu no sies de mi
- 515 no hi atrobà començament, ni mijà, ni fi
- 264A 516 sens aitals fruits no's leixa amor tocar
- 517 qui's clamava de son amat com no creixia ses amors; e clamava's d'amor com li donava treballs ni dolors. Excusà's l'amat dient que los treballs e les dolors (...)
- 518 Dignes, foll, ¿com no parles, ni què és ço en què estàs (...)?-. Respòs: -En les bellees (...) e en lo semblament de les benanances e de les dolors
- 519 lo cor no fóra creat (...), ni amor no fóra creada (...)
- 520 dix que amor no hi fa null departiment
- 264B 521 e defa que poc sabia l'amic d'amor si havia vergonya de loar son amat, ni si'l temia (...);/
- 522 /e poc sap d'amar qui s'enuja de malenança; ni qui's desespera de son amat no fa concordança d'amor e esperança
- 523 li dix si havia altre amador que li ajudàs (...)
- 524 Amar més les coses absents que les presents; e amar més les coses vesibles (...), que les invisibles
- 525 e dix que gran damnatge era d'home qui moria e nulla mort sens amor
- 526 en Déu, amor e amar són una cosa mateixa sens negun treball, languiment

- 527 per ço que li donàs alcun remei
- 265A 528 que per moltes carreres venia (...); mas l'amor ab què
l'avidava e'l mortificava no era mas una, tan sola-
ment
- 529 Has altra cosa mas amor?
- 530 Respòs que en entendre e amar son amat.(...) Respòs que
en oblidar, desamar son amat
- 531 Turmentava'm amor tro que li hac dit que tu eres present
- 266A 532 e no podia trobar portal on pogués eixir
- 533 eren encarcerats (...) en lo carçre d'amor (...); e
ploraven abdós, car l'amat no havia molts d'aitals
amadors
- 534 No ha en l'amat nulla cosa en què l'amic no haja ànsia
e tribulació;/
- 535 /ni l'amic no ha cosa en si en què l'amat no haja plaer
e senyoria
- 266B 536 e sens languiments no viu, ni sent, ni veig, ni oig, ni
he odorament
- 267A 537 que no'l podia oblidar, pus que no'l podia innorar
- 538 Qui vertaderament remembra mon amat, oblida (...) totes
coses; e qui totes coses oblida (...) de totes coses
lo defèn mon amat, e part li dóna de totes coses
- 539 Demanaren a l'amic de què neixia amor, ni de què vivia,
ni per què moria. Respòs l'amic que amor neixia del
remembrament, e vivia d'intel.ligència, e moria per
oblidament
- 267B 540 e no era qui'l pogués consolar
- 268A 541 Tant plorà e cridà l'amic a son amat, tro que l'amat
davallà (...) dels cels, e venc en terra
- 542 no volen menar (...) null home qui sia sens amor
- 543 estant en volentat (...) sens negú camiament
- 268B 544 e anc no poc desmarxar
- 545 Reprès l'amat son amic per ço car no plorava ans que